Crna Gora

DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

DRI broj: 40113-02-105/10
Podgorica, 18.07.2013. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

JU ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA

ZA 2012. GODINU

-konačni izvještaj-

Podgorica, jul 2013. godine

S A D R Ž A J

DIO I - OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE				
1	*PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE*			*3*
2	*PREDMET I OBUHVAT REVIZIJE*			*3*
3	*CILJ REVIZIJE*			*3*
4	*VRSTA REVIZIJE*			*4*
5	*DJELATNOST I ORGANIZACIJA SUBJEKTA REVIZIJE*			*4*
	5.1.	*Djelatnost*		*4*
	5.2.	*Unutrašnja organizacija*		*5*
6	*METODE REVIZIJE*			*8*
7	*SISTEM EVIDENCIJE*			*9*
DIO II - UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE				
1	*FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ*			*10*
	1.1.	*Izvještaj o novčanim tokovima IV*		*10*
	1.2.	*Izvještaj o neizmirenim obavezama*		*11*
2	*PLANIRANJE I IZVRŠENJE BUDŽETA*			*11*
3	*PRIHODI*			*13*
4	*BRUTO ZARADE I DOPRINOSI NA TERET POSLODAVCA*			*14*
	4.1.	*Izdaci za bruto zarade i doprinosi*		*14*
	4.2.	*Ostala lična primanja*		*18*
5	*RASHODI ZA MATERIJAL I USLUGE*			*19*
6	*TRANSFERI*			*24*
7	*BLAGAJNA*			*26*
8	*SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA*			*27*
9	*IMOVINA*			*29*
10	*JAVNE NABAVKE*			*31*
11	*IZJAŠNJENJE SUBJEKTA REVIZIJE*			*33*
DIO III - MIŠLJENJE, UTVRĐENE NEPRAVILNOSTI I PREPORUKE				

Dio I – OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja JU Zavod za udžbenike i nastavna sredstva(u daljem tekstu – subjekat revizije ili Zavod) sadržan je u:

- *Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG" br. 01/07);*
- *Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG" br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG" br. 17/07, 73/10 i 40/11);*
- *Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 21. 12. 2012. godine, (br. 4011-06-1398);*
- *Odluci o vršenju revizije od 31.01.2013. godine (broj 40113-02-105) u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i dr Milan Dabović (član Kolegijuma)*

Revizija subjekta je izvršena u skladu sa:

- *Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG" br. 50/07) i*
- *Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI).*

2. PREDMET I OBUHVAT REVIZIJE

Predmet revizje je Godišnji finansijski izvještaj Zavoda za 2012. godinu i usklađenost finansijskog poslovanja sa važećim zakonskim i drugim propisima. Zavod je, u skladu sa članom 4. Pravilnika o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, u obavezi da Ministarstvu prosvjete dostavi godišnje finansijske izvještaje na obrazcima:

- *Izvještaj o novčanim tokovima IV i*
- *Izvještaj o neizmirenim obavezama.*

Predmetnom revizijom obuhvaćena je kontrola gotovinskih tokova, zakonitost trošenja sredstava, tačnost iskazanih podataka i stepen njihovog objelodanjivanja, kao i funkcionisanje sistema unutrašnje kontrole. Obuhvat, odnosno obim provjere, je određen u zavisnosti od utvrđenog stepena materijalnosti (značajnosti) i utvrđenog rizika revizije.

3. CILJ REVIZIJE

Revizija Zavoda imala je za cilj izricanje mišljenja o pouzdanosti i tačnosti Godišnjeg finansijskog izvještaja Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva za 2012. godinu i usklađenosti poslovanja subjekta revizije sa zakonima i propisima, kao i ocjenu unutrašnjeg sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

U skladu sa ciljem revizije izvršeno je:

- *ispitivanje istinitosti i vjerodostojnosti finansijskih izvještaja;*
- *ispitivanje pravilnosti poslovanja, odnosno finansijskih transakcija i odluka u vezi sa primicima i izdacima, radi utvrđivanja da li su iskazane transakcije izvršene u skladu sa zakonom, drugim propisima, datim ovlašćenjima i za planirane namjene;*
- *ispitivanje sistema unutrašnjih kontrola*

4. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija u predmetnoj reviziji obavila je opštu reviziju (reviziju pravilnosti), koja podrazumijeva sveobuhvatan uvid u finansijsko poslovanje subjekta revizije zaključno sa stanjem na dan 31.12.2012. godine.

5. DJELATNOST I ORGANIZACIJA SUBJEKTA REVIZIJE

5.1. Djelatnost Zavoda

JU Zavod za udžbenike i nastavna sredstva osnovan je Odlukom Vlade broj: 02-2669/95, od 07.08.1995. godine ("Sl. list RCG", br. 26/95 i "Sl. list Crne Gore" br. 26/08) i posluje pod nazivom: Javna ustanova Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Zavod ima svojstvo pravnog lica i upisan je u Centralni registar Privrednog suda 17.07.2002. godine, pod registarskim brojem 8-0000269/001. Matični broj (PIB) Zavoda je: 02242052, broj PDV-A 30/31-01320-7. Sjedište Zavoda je u Podgorici, Novaka Miloševa 36.

Svoje poslovanje Zavod obavlja preko jedinstvenog žiro računa otvorenog kod CKB 510 –267–15.

Shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Zavodu Službu računovodstveno-finansijskih poslova čine rukovodilac službe, savjetnik za računovodstvo i knjigovodstvo, finansijski knjigovođa i blagajnik.

Djelatnost Zavoda definisana je članom 5. Statuta:

- *izdavanje udžbenika, vannastavnih sredstava, periodičnih publikacija, brošura, muzičkih CD-ova, DVD-a i sl., kao i knjiga i drugih publikacija i obuhvata:*
- *pripremanje i izdavanje udžbenika i drugih nastavnih sredstava za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje, srednje opšte i srednje stručno obrazovanje i obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama;*
- *pripremanje i izdavanje pedagoško-didaktičke literature za potrebe obrazovno-vaspitnog rada;*
- *pripremanje i izdavanje obrazaca i pedagoške dokumentacije za predškolske ustanove, osnovne, opšte srednje i stručne škole i posebne (specijalne) ustanove;*
- *pripremanje i izdavanje obrazaca i pedagoške dokumentacije za predškolsko obrazovanje i vaspitanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje, srednje opšte i stručno obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje sa posebnim obrazovnim potrebama;*
- *izdavanje periodičnih publikacija, časopisa, informativnih glasila i listova, za potrebe obrazovanja;*
- *promet robe na veliko i malo i to: sopstvenih izdanja, nastavnih sredstava, opreme, školskog materijala i kancelarijskog pribora;*
- *promet robe na veliko i malo drugih domaćih i inostranih proizvođača: knjiga, kancelarijskog materijala, školskog materijala i pribora za nastavu, kao i đačkih torbi, kožne galanterije (torbe, tašne, novčanici, kaiševi, futrole i dr.);*
- *promet na veliko i malo: metalne i elektrotehničke robe koja spada u nastavna sredstva i školsku opremu kao što su: audiovizuelna nastavna sredstva - cd-ovi, video i audio kasete i dr. , nastavno-tehnička sredstva, hardveri i softveri za potrebe nastave, nastavnih sredstava i opreme, namještaj za kabinete za učionice i druge radne, školske prostorije, kao i za dječije vrtiće;*

- *uskladištenje i transport udžbenika i drugih nastavnih sredstava, njihovo izlaganje i demonstriranje;*
- *spoljna trgovina u okviru registrovane djelatnosti;*
- *i drugu djelatnost koja je u funkciji djelatnosti upisane u Centralni registar.*

Djelatnost Zavoda može da bude i pružanje usluga, proizvodnja, prodaja i druga djelatnost kojom se unapređuje ili doprinosi racionalnom i kvalitetnijem radu Zavoda i odluku o tome donosi Upravni odbor. Odluka o drugoj djelatnosti Zavoda sadrži i plan prihoda i plan korišćenja ostvarenih sredstava u skladu sa posebnim propisima koji uređuju predmetnu oblast.

Zavod svoju djelatnost obavlja i preko svojih maloprodajnih objekata (knjižara) koje u pravnom prometu istupaju u ime i za račun Zavoda u okviru trgovinske djelatnosti koju Zavod obavlja u funkciji razvoja i realizacije izdavačke djelatnosti kao svoje osnovne djelatnosti, radi bolje i blagovremenije opremljenosti nastave, učenika i studenata udžbenicima, nastavnim sredstvima, priborom i ostalim školskim potrebama za učenje, kao i za sportsko-rekreativne i vaspitne potrebe polaznika predškolskih ustanova i učenika. Preko poslovnih jedinica-knjižara blagovremeno se obezbjeđuju udžbenici, nastavna sredstva, pribor i ostale školske potrebe za učenje, kao i sredstva za sportsko-rekreativne i vaspitne potrebe polaznika predškolskih i školskih ustanova.

5.2. Unutrašnja organizacija

Zavod je jedinstvena javna ustanova i djelovi Zavoda nemaju pravni subjektivitet.

Unutrašnja organizacija Zavoda se zasniva na:
- *jedinstvenom planu i programu rada;*
- *jedinstvenoj poslovnoj politici;*
- *jedinstvu upravljanja i rukovođenja;*
- *jedinstvenom ekonomsko-finansijskom sistemu;*
- *jedinstvenim izdavačko-proizvodnim programima udžbenika i drugih nastavnih sredstava;*
- *jedinstvu organizaciono-tehnološko informativnih veza;*
- *usaglašenim metodama i mjerama za ostvarivanje poslovne politike i poslovanja Zavoda.*

Unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta uređena su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva donesenim u decembru 2011. godine.
Pravilnikom je sistematizovano 37 radnih mjesta za 60 izvršilaca.

Organizacione jedinice Zavoda su:

1. *Izdavački sektor*
   - *Odjeljenje za opšte i stručno obrazovanje*
   - *Odjeljenje za periodična izdanja i vanudžbenička nastavna sredstva*

2. *Sektor za pravne, finansijske i opšte poslove*
   - *Služba pravnih i opštih poslova*
   - *Služba računovodstveno-finansijskih poslova*

3. *Sektor za plasman i promet*
   - *Služba za komercijalu*

Izdavački sektor *obavlja organizacione i stručno-tehničke poslove koji obuhvataju: izdavanje udžbenika, vanudžbeničke literature i nastavnih sredstava, od pribavljanja rukopisa do predaje u štampu; priprema objavljuje i prati primjenu udžbenika i drugih nastavnih sredstava za predškolsko, osnovno, srednje opšte obrazovanje (gimnazije) i stručno obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama; izrađuje koncepte za udžbenike i vanudžbeničku literaturu; objavljuje odabrane publikacije i informativna glasila za potrebe prosvjete; izdaje periodične publikacije iz oblasti prosvjete i nauke, objavljuje priručnu literaturu za udžbenike i nastavnike; izdaje propisanu pedagošku dokumentaciju i druge obrazce za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; prati primjenu savremenih metoda vrjednovanja udžbenika; prati primjenu savremenih metoda vrjednovanja udžbenika; istražuje pedagoške, likovno – grafičke i druge standarde koji su neposredno vezani za kreiranje školske knjige i stručno-pedagoške vrijednosti udžbenika i udžbeničke literature; vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Zavoda.*

Sektor za pravne, finansijske i opšte poslove *obavlja pravne, računovodstveno-knjigovodstvene , stručno-tehničke, daktilografske i pomoćne poslove za potrebe Zavoda i to:izrađuje normativna akta i prati njihovo sprovođenje; obavlja poslove u vezi zastupanjem Zavoda pred nadležnim sudovima i drugim organima u sporovima naplate potraživanja, autorskih prava, radnih odnosa, prestupa, prekršaja i dr.; priprema ugovore sa autorima udžbenika, štamparijama, kupcima; obavlja poslove iz radnog odnosa / oglašavanje,prijem, raspoređivanje, godišnji odmori, disciplinski postupak, plate, zdravstvena zaštita i dr./; vodi personalne i druge evidencije iz oblasti rada; vrši prijem, raspoređivanje, evidentiranje, razvođenje i arhiviranje akata i predmeta, daktilografske poslove, kurirske poslove, portirske poslove, poslove održavanja čistoće i druge poslove iz djelokruga rada Sektora, učestvuje u planiranju i analizi finansijskog poslovanja; obavlja i sve vrste računovodstveno-knjigovodstvenih i blagajničkih poslova Zavoda u skladu sa Zakonom o računovodstvu.*

Sektor za plasman i promet *obavlja stručno-tehničke i pomoćne poslove i to:poslove prometa na veliko i malo, poslove prodaje i naplate, uskladištenja i distribucije udžbenika, udžbeničke literature i nastavnih sredstava; ispituje tržište i vrši poslove marketinga; učestvuje u izradi prijedloga tiraža za sva izdanja Zavoda, kao i u ugovaranju poslova sa prometnim organizacijama i štamparijama; učestvuje u izradi propisa iz djelatnosti Zavoda; vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Zavoda.*

Zavod je sa sindikalnom organizacijom zaposlenih Zavoda, 1998. godine, zaključio Pojedinačni kolektivni ugovor kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih i Poslodavca na osnovu Opšteg kolektivnog ugovora i Granskog kolektivnog ugovora grafičke i izdavačke djelatnosti.

Na osnovu Pojedinačnog kolektivnog ugovora, Poslodavac i Sindikat su zaključili dva Ugovora o dopuni Pojedinačnog kolektivnog ugovora i to 2000. i 2001. godine.

Organi Zavoda su:

1) Direktor i
2) Upravni odbor.

Direktor rukovodi radom Zavoda. Direktora Zavoda imenuje i razrješava dužnosti Upravni odbor Zavoda. Direktor se imenuje na vrijeme od 5 godina, i po isteku tog roka može biti ponovo imenovan. Međusobna prava i obaveze između direktora i Zavoda bliže se uređuju ugovorom o radu koji se zaključuje sa Upravnim odborom Zavoda. Direktor Zavoda u revidiranom periodu kao i u periodu vršenja revizije je g. Nebojša Dragović.

Nadležnosti Direktora su:

- *zastupa i predstavlja Zavod;*
- *organizuje rad Zavoda i rukovodi njegovim radom;*
- *obezbjeđuje zakonitost rada;*
- *izvršava odluke Upravnog odbora;*
- *odlučuje o potrebi prijema radnika, donosi odluke o zasnivanja radnog odnosa i imenovanju rukovodećih radnika, osim pomoćnika direktora;*
- *donosi odluke o zaradama i nagradama zaposlenih, kao i o povećanju i smanjenju zarada, shodno zakonskim propisima;*
- *odlučuje o osnivanju poslovnih jedinica;*
- *naredbodavac je izvršenja finansijskog plana i programa Zavoda;*
- *obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom i unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.*

Upravni odbor je organ upravljanja Zavodom. Upravni odbor ima pet članova, i to: predsjednika i dva člana iz reda istaknutih naučnih i stručnih radnika iz oblasti prosvjete i nauke i dva člana iz reda zaposlenih u Zavodu. Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje i razrješava Vlada Crne Gore, na period od 4 godine.

Upravni odbor Zavoda obavlja sledeće poslove:

- *upravlja Zavodom i odgovoran je za njegovo poslovanje;*
- *donosi Statut Zavoda i druga opšta akta;*
- *donosi godišnji program rada;*
- *donosi finansijski plan i odlučuje o korišćenju sredstava i raspodjeli dobiti;*
- *usvaja izvještaje o poslovanju i godišnje obračune;*
- *predlaže direktoru glavnog urednika;*
- *donosi plan izdavanja publikacija kojima se obezbjeđuju neophodne informacije od značaja za ostvarivanje nastavnih planova i programa i drugih pitanja iz područja obrazovanja , za koje se sredstva obezbjeđuju iz Budžeta Republike Crne Gore, uz saglasnost Ministarstva prosvjete i nauke;*
- *raspisuje konkurs za pribavljanje rukopisa za udžbenike;*
- *donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;*
- *donosi pravilnik o autorskim honorarima, naknadama i nagradama;*
- *donosi pravilnik o svom radu;*
- *vrši i druge poslove utvrđene pozitivnim zakonskim propisima.*

Zavod može, radi razmatranja određenih organizaciono-stručnih pitanja iz djelokruga svoga rada da obrazuje Stručni kolegijum kao savjetodavno tijelo. Direktor Zavoda svojom odlukom određuje sastav Stručnog kolegijuma i rukovodi njegovim radom.

Predsjednik Upravnog odbora:

- *saziva sjednice Upravnog odbora i njima predsjedava;*
- *prati sprovođenje odluka Upravnog odbora;*
- *u saradnji sa direktorom odobrava službena putovanja u inostranstvo;*
- *predlaže radna mjesta od posebnog značaja za rad Zavoda;*
- *ostvaruje saradnju sa stranim i domaćim partnerima i međunarodnim organizacijama;*
- *predlaže poslovnik o radu Upravnog odbora;*
- *odobrava i potpisuje odluke Upravnog odbora i druga akta koja donosi Upravni odbor;*
- *obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i aktima Zavoda.*

Rješenjem Vlade broj 03-11581/4 od 20. 11. 2008. godine, imenovan je UO Zavoda u sastavu: Predsjednik - Jokić Marko i članovi: prof dr Ljubiša Stanković, Vesna Vučurović, Nađa Durković i Aleksandra Hajduković.

Revizijom je utvrđeno da je Upravni odbor Zavoda radio u nepotpunom sastavu od 30.12.2010. godine, kada je na sjednici UO konstatovano da su se stekli uslovi za razrješenje jednog člana UO zbog prelaska na drugu funkciju. Zavod nije uputio Vladi, odnosno Ministarstvu prosvjete, zahtjev za imenovanje petog člana UO.

- *Mandat kompletnom članstvu UO Zavoda istekao je 20.11.2012. godine. U toku revizije nije dostavljen dokaz da je Zavod ka Ministarstvu prosvjete i sporta uputio zahtjev za pokretanje postupka za imenovanje novog članstva UO.*

- *Zavod je osnovan kao javna ustanova, pravno lice koje obavlja svoju djelatnost u skladu sa Zakonom o izdavačkoj djelatnosti[1]. Položaj i status Zavoda nije definisan Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju[2] niti Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave[3], pa Zavod svoju djelatnost obavlja kao jedan od programa u budžetu Ministarstava prosvjete.*

Nadzor nad zakonitošću rada Zavoda, u skladu sa osnivačkim aktom vrši Ministarstvo prosvjete.

6. METODE REVIZIJE

Revizija je planirana i izvršena u skladu sa ISSAI međunarodnim revizorskim standardima, na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da li finansijski izvještaj subjekta revizije sadrže materijalno značajne greške i da li je poslovanje subjekta revizije usklađeno sa zakonskim i podzakonskim aktima i drugim propisima.

*Revizija uključuje primjenu revizorskih metoda i tehnika u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika. U skladu sa revizorskom praksom određena je materijalnost na nivou 1% ukupnih izdataka subjekta revizije odnosno po vrijednosti **36.555,59€.** Za reviziju usklađenosti utvrđena je materijalnost na nivou 36.555,59€.*

U procesu vršenja revizije korišćeni su različiti metodi u odnosu na poziciju finansijskog izvještaja koja se ispituje. Revizija izdataka se izvršila testovima pojedinačnih transakcija, testovima kontrole, ispitivanjem evidencije i dokumentacije, računskom kontrolom, analitičkim postupcima i fizičkom provjerom.

Za sticanje razumnog uvjerenja o tačnosti finansijskog izvještaja u odnosu na prihvaćeni okvir izvještavanja i usklađenosti poslovanja sa propisima, državni revizor se odlučio za različite modele uzorkovanja za različite oblasti revizije. Statističko uzorkovanje, primjenom modela Monetarnog jediničnog uzorkovanja (MUS-Monetary Unit Sampling) koji omogućava izračunavanje ekstrapolacije grešaka, korišćeno je za oblast rashoda za materijal i usluge, izdataka za rentu i ostalih izdataka. Određivanje uzorka za reviziju izdataka za zaposlene (bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca i ostala lična primanja) izvršeno je metodom slučajnog uzorka. Za oblast transfera i ostali ličnih primanja državni revizor se, u skladu sa visoko procijenjenim rizikom za ove oblasti, odlučio za nestatističko uzorkovanje gdje su kriterijumi za uzimanje transakcija u uzorak vrijednost i važnost transakcija. Uzorak je obuhvatio sve transakcije evidentirane na poziciji ostala lična primanja i 80% vrijednosti transakcija na poziciji transferi.

[1] *"Sl. list CG" broj 30/12*
[2] *„Sl.list RCG broj 64/02 ....."Sl. list CG" broj 45/11*
[3] *"Sl. list CG" broj 5/12, 25/12, 61/12 i 20/13*

7. SISTEM EVIDENCIJE

Zavod je javna ustanova, pravno lice registrovano kod Privrednog suda za vršenje djelatnosti – izdavanje knjiga, a istovremeno jedan od programa u budžetu Ministarstva prosvjete.

Zavod sastavlja finansijski izvještaj u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja, i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, na obrascima 4 i 5 i dostavlja ga Ministarstvu prosvjete.

Zavod takođe sastavlja finansijski izvještaj na obrascima za privredna društva, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i dostavlja ih Poreskoj upravi.

Zavod vodi knjigovodstvenu evidenciju na obračunskoj osnovi u skladu sa kontnim okvirom za preduzeća, kako je predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji.

- *Upravni odbor nije usvojio Finansijski izvještaj za 2012. godinu koji je Zavod sastavio u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja, i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i dostavio Ministarstvu prosvjete i sporta.*

Dio II – UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

U skladu sa članom 3 i 5 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[4], Zavod je sačinio i dostavio Ministarstvu prosvjete godišnji finansijski izvještaj na obrascima 4 i 5:

a) Izvještaj o novčanim tokovima IV
b) Izvještaj o neizmirenim obavezama

1.1. Izvještaj o novčanim tokovima IV

Izvještaj o novčanim tokovima IV – ekonomska klasifikacija

Redni broj	NOVČANI TOK - EKONOMSKA KLASIFIKACIJA	Izvršenje u prethodnoj godini	Izvršenje		Ukupno (4+5)
			Tekuća godina (iz budžeta)	Tekuća godina (sopstveni prihodi)	
1	2	3	4	5	
1	**PRIMICI**				
1.1.	Opšti prihodi		**475,609**		**475,609**
1.2.	Namjenski prihodi			**2,939,405**	**2,939,405**
1.3.	Sopstveni prihodi				
1.4.	Primici od prodaje imovine				
1.5.	Primici od otplate kredita				
1.6.	Donacije			**13,800**	**13,800**
1.7.	Transferi				
1.7.1.	Transferi od Fonda za zdravstveno osiguranje				
1.7.2.	Ostali transferi				
1.8.	Pozajmice i krediti				
I	**Ukupno primici (1.1+1.2+1.3+1.4+1.5+1.6+1.7+1.8)**		**475,609**	**2,953,205**	**3,428,814**
2	**IZDACI**				
2.1.	Tekući izdaci		**475,609**	**3,046,518**	**3,522,127**
2.1.1.	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca		**436,552**	**105,012**	**541,564**
2.1.2.	Ostala lična primanja			**178,922**	**178,922**
2.1.3.	Rashodi za materijal i usluge		**35,111**	**2,501,644**	**2,536,755**
2.1.4.	Tekuće održavanje			**11,212**	**11,212**
2.1.5.	Kamate				
2.1.6	Renta		**3,946**	**7,300**	**11,246**
2.1.7	Subvencije				
2.1.8	Ostali izdaci			**176,728**	**176,728**
2.2.	Transferi za socijalnu zaštitu				
2.2.1.	Sredstva za tehnološke viškove				
2.3	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru			**133,432**	**133,432**
2.4	Kapitalni izdaci				
2.5.	Pozajmice i krediti				
2.6.	Otplata dugova				
2.7.	Rezerve				
II	**Ukupno izdaci (2.1+2.2+2.3+2.4+2.5+2.6+2.7)**		**475,609**	**3,179,950**	**3,655,559**
III	**Povećanje/smanjenje gotovine (I-II)**		**0**	**-226,745**	**-226,745.00**
IV	**Gotovina na početku perioda**			**980,608**	**980,608**
V	**Gotovina na kraju perioda (III+IV)**			**753,863**	**753,863**

- *Zavod je u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao namjenske prihode u iznosu 2.939.405,00 eura. Namjenski prihodi u iznosu 2.913.128,23€ predstavlaju uplate kupaca za prodatu robu i uplate pazara iz maloprodajnih objekata (knjižara) Zavoda, dok iznos 26.276,77€ predstavlja prihode od kamate. Ove prihode je u Izvještaju trebalo prikazati na poziciji sopstveni prihodi.*

Ukupni izdaci Zavoda su prikazani u Izvještaju u iznosu 3.655.559 eura.

[4] *„Sl. list CG" broj 32/10 i 14/11*

Zakonom o budžetu za 2012. godinu su planirani izdaci Zavoda kao jednog od programa u budžetu ministarstva prosvjete u iznosu 510.840 eura, odnosno nakon rebalansa 514.538,20 eura. Izvršenje prema Glavnoj knjizi trezora iznosi 475.609,47 eura koliko je i prikazano u Izvještaju. U ovaj iznos uključeni su, u skladu sa MRS za javni sektor, i izdaci za poreze i doprinose u iznosu 165.641,60 eura koje je u ime Zavoda direktno korisnicima uplatilo Ministarstvo prosvjete. Izdaci u iznosu 3.179.950 finansirani su iz sopstvenih prihoda.

Stanje gotovine na kraju izvještajnog perioda u iznosu 753.863€ odgovara stanju gotovine prema knjigovodstvenoj evidenciji i konfirmaciji banke:

Žiro račun ---------- 94.576,50
Blagajna ---------- 2.770,84
Depoziti ----------656.515,66

1.2. Izvještaj o neizmirenim obavezama

Izvještaj o neizmirenim obavezama

Redni broj	OPIS	Stanje obaveza na dan 31.12.prethodne godine	obaveza na kraju izvjestajnog perioda
1	2	3	4
1	Obaveze za tekuce izdatke (1.1+1.2+1.3)		
1.1	Obaveze za bruto zarade I doprinose na teret poslodavca		126,806
1.2	Obaveze za ostala licna primanja		
1.3	Obaveze za ostale tekuce izdatke		
2	Obaveze po transferima za socijalnu zastitu		
3	Obaveze za transfere institucijama, pojedincima I kreditima		
4	Obaveze za kapitalne izdatke		
5	obaveze po pozajmicama I kreditima		
6	obaveze po osnovu otplate dugova		
7	Obaveze iz rezervi		
8	Stanje obaveza na kraju godine (1+2+3+4+5+6+7)		

- *Uvidom u Glavnu knjigu Zavoda revizijom je utvrđeno je da potražni saldo na računima grupe 45 – Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada na 31.12.2012. godine iznosi 304.092,81 eura. Subjekat revizije je u Izvještaju o neizmirenim obavezama prikazao obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca u iznosu 126.806,00 eura.*

2. PLANIRANJE I IZVRŠENJE BUDŽETA

Članom 3 Odluke o osnivanju i čl. 30 Statuta Zavoda određeno je da se sredstva za finansiranje Zavoda obezbjeđuju iz :

- *sopstvenih prihoda,*
- *sredstava Budžeta Crne Gore i*
- *drugih izvora u skladu sa zakonom.*

Na osnovu člana 21 Statuta Zavoda Upravni odbor, donosi finansijski plan i usvaja izvještaje o poslovanju i godišnje obračune. Članom 17 Statuta propisano je da direktor Zavoda, pored ostalih nadležnosti, obezbjeđuje zakonitost rada u Zavodu i naredbodavac je izvršenja finansijskog plana i programa Zavoda.

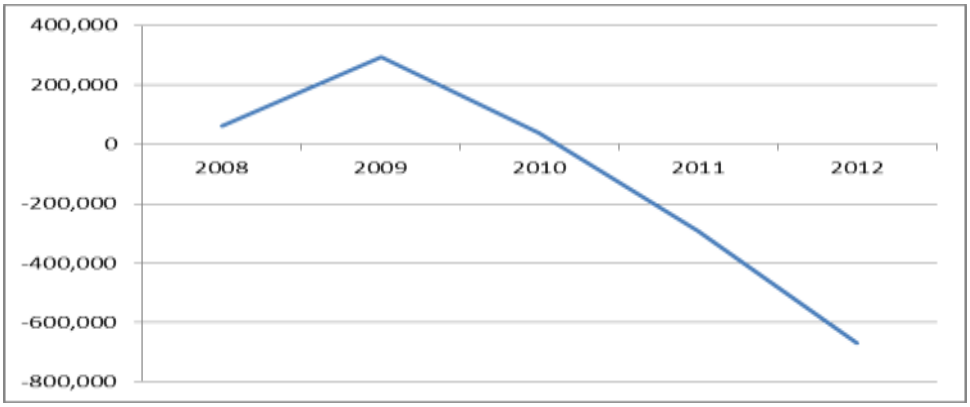
U skladu sa svojim nadležnostima Upravni odbor Zavoda usvaja Finansijske planove i izvještaje i odobrava potrošnju sredstava. U narednoj tabeli je dat pregled prihoda, rashoda i poslovnog rezultata Zavoda za period od 2009. do 2012. Godine:

godina	2008	2009	2010	2011	2012
Prihodi	4,820,460	4,296,020	4,043,139	3,731,097	3,321,665
Rashodi	4,760,311	4,003,731	4,006,156	3,673,370	3,991,459
Poslovni rezultat	60,149	292,289	36,983	57,727	-669,794

Državni revizori su, prilikom revizije Završnog računa države za 2011.godinu, utvrdili da je Zavod u Finansijskom izvještaju neraspoređeni dobitak iz prethodnih godina prikazao kao prihod što nije u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima. Nakon korekcije podataka za 2011.godinu, na osnovu prethodno navedenog, tabela izgleda ovako:

godina	2008	2009	2010	2011	2012
prihodi	4,820,460	4,296,020	4,043,139	3,381,097	3,321,665
rashodi	4,760,311	4,003,731	4,006,156	3,673,370	3,991,459
Poslovni rezultat	60,149	292,289	36,983	-292,273	-669,794

Na osnovu podataka iz prethodne tabele, kretanje poslovnog rezultata Zavoda za period 2009-2012 godine izgleda kao na sledećem grafikonu:

Zavod u periodu 2009-2012 godina ostvaruje prihode od prodaje na nivou 2,9 miliona € što se može vidjeti iz sledeće tabele:

godina	2008	2009	2010	2011	2012
Prihodi od prodaje	2,896,337	2,873,255	2,873,249	2,956,155	2,963,499

Finansijskim planom Zavoda za 2012. godinu, koji je usvojen na sjednici Upravnog odbora 23.12.2011. godine, planirani su prihodi u iznosu od 3.623.000 €.

Opšti prihodi Zavoda planirani su Zakonom o budžetu za 2012.godinu[5] u budžetu Ministarstva prosvjete i sporta, po funkcionalnoj klasifikaciji 1871, opredjeljena su sredstva za program Zavod za udžbenike i nastavna sredstva u iznosu od 510.840,00 €. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu za 2012. godinu[6] opredjeljena budžetska sredstva za Zavod su uvećana na 514.538,20 €. U Izvještaju o novčanim tokovima IV Zavod je prikazao opšte prihode u iznosu od 475.609,00 € ,od kog iznosa je 313.666,07 € Ministarstvo direktno uplatilo na žiro račun Zavoda, dok je iznos od 161.943,40 € uplaćen direktno korisnicima i predstavalja izdatke za poreze i doprinose na zarade.

Po evidenciji Glavne knjige Trezora izdaci Zavoda iznose 479.307,67 €. Razlika u iznosu od 3,698.20 € odnosi se na sredstva koja su prenesena 06. 02. 2012. godine na žiro račun Prosvjetnog rada na ime zarada zaposlenih . Kako je Ugovor o pripajanju Prosvjetnog rada Zavodu potpisan 27. 02. 2012. godine, Zavod ovaj prihod nije prikazao u Izvještaju kao svoj opšti prihod.

Uvidom u Finansijski plan i Finansijski izvještaj Zavoda za 2012.godinu utvrđeno je postojanje značajnih odstupanja izvršenih rashoda u odnosu na planirane:

a) *planirani su rashodi za ostala lična primanja u iznosu 165.000€, a ostvareni su, prema finansijskom izvještaju, u iznosu 292.422€ ili 77% više od planiranog; izdaci za sindikalnu organizaciju nijesu predviđeni finansijskim planom, a ostvareni su (u okviru ostalih ličnih primanja) u iznosu 113.500€;*

b) *troškovi sponzorstva su planirani u iznosu 80.000€, a ostvareni su u iznosu 134.437€ ili 68% više od planiranog;*

c) *rashodi za reprezentaciju su planirani u iznosu 20.000€, a ostvareni u iznosu 43.847€ ili 219% u odnosu na planirano;*

d) *izdaci za opremu i sitan inventar su planirani u iznosu 25.000€, a ostvareni u iznosu 89.839€ ili 359% u odnosu na planirani iznos;*

e) *izdaci za kancelarijski materijal su planirani u iznosu 18.000€, a izvršeni u iznosu 27.230€ ili 51% više od planiranog;*

- *Zavod je Finansijskim planom za 2012. godinu planirao prihode i rashode u istom iznosu 3.623.000€ , odnosno poslovanje sa gubitkom, pa ostvarenje više vrsta rashoda u mnogo većem iznosu od planiranog ukazuje na nedomaćinsko raspolaganje sredstvima Zavoda, koje je u krajnjem dovelo do poslovnog gubitka u iznosu 669.794€ u 2012. godini.*

- *Upravni odbor Zavoda je usvojio Finansijski plan kojim se predviđe poslovanje sa gubitkom a da nije prethodno izvršena analiza da li je moguće smanjenjem pojedinih troškova (koje neće uticati na ostvarivanje poslovnog cilja) postići pozitivan poslovni rezultat.*

[5] *„Sl. list CG, br. 66/11*
[6] *„Sl. list CG br. 29/12*

- *Potrebno je da Upravni odbor Zavoda obezbijedi sistematsko planiranje i kontrolu izvršenja i na taj način obezbijedi upravljanje poslovnim rezultatom. Bilo bi korisno planirati i izvještavati periodično (tromjesečno) kako bi u toku godine bilo prostora za donošenje odluka. S obzirom da se prihodi Zavoda mogu realno planirati na osnovu Godišnjeg Zakona o budžetu (opšti prihodi) i ostvarenih prihoda od prodaje u prethodnom periodu (na nivou 2,9 mil) preporuka državnog revizora je da se izvrši detaljna analiza i smanjenje rashoda do nivoa koji neće uticati na realizaciju poslovnog cilja Zavoda.*

- *Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i analize podataka o poslovanju Zavoda, državni revizor je zaključio da su dostignuti zadati ciljevi mogli biti postignuti sa manjim troškovima, odnosno da se nije dovoljno vodilo računa o minimiziranju troškova (štedljivosti).*

Kao najvažnije argumente za prethodni zaključak državni revizor navodi sledeće:

- *U 2012. godini, za koju je Finansijskim planom predviđen i ostvaren negativan poslovni rezultat, ostvareni su sledeći rashodi:*

  - *jubilarne nagrade ---------- 26.995*
  - *nagrade po odluci ---------- 49.510*
  - *sredstva za rješavanje stambenog pitanja---------- 90.000*
  - *sredstava za sindikat ---------- 113.500*
  - *troškovi sponzorstava ---------- 134.436*
  - *troškovi reprezentacije ---------- 43.847*

- *Subjekat revizije nije državnom revizoru prezentirao niti jedan akt kojim je nadležne institucije upoznao sa problemom otpisa zastarelih udžbenika koji je 2012.godinu opteretio troškom u iznosu 424.896,45€.*

- *Subjekat revizije je u toku 2012. godine izvršio otpis udžbenika u vrijednosti 40.388,15€. Udžbenici su otpisani zbog oštećenja nastalih usled prokišnjavanja krovne konstrukcije magacina, dva puta u februaru i decembru.*

3. PRIHODI

Zavod je u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao prihode u iznosu od 3.428.814 € i to :

OPŠTI PRIHODI 475.609
NAMJENSKI PRIHODI 2.939.405
PRIHODI OD DONACIJA 13.800

Zavod je ostvario 475.609,47€ opštih prihoda iz budžeta čija je namjena, prema Glavnoj knjizi trezora sledeća:

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca ---------- 436.953,93
Rashodi za materijal i usluge ---------- 34.709,83
Rashodi za rentu ---------- 3.945,71

U Izvještaju je na poziciji namjenski prihodi iskazan iznos od 2.939.405,00 €. Navedeni iznos odnosi se na prihode koje je Zavod ostvario prodajom udžbenika i nastavnih sredstava i to preko veleprodajnog objekta – magacina i četiri maloprodajna objekta- knjižare (Podgorici, Bijelom Polju i Baru) i prihodi od kamate.

- *U skladu sa Zakonom o budžetu i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave ovi prihodi su trebali biti prikazani na poziciji sopstveni prihodi jer su isti ostvareni komercijalnim vršenjem djelatnosti.*

Struktura sopstvenih prihoda Zavoda je sledeća:

Prihodi od prodaje robe – veleprodaja ---------- 2.275.792,48
Prihodi od prodaje robe – maloprodaja ---------- 637.335,75
Prihodi od kamata ---------- 26.276,32

Prihodi od prodaje koji su ostvareni prodajom preko magacina knjigovodstveno se evidentiraju na osnovu izdate fakture. Kupci uplaćuju iznos sa fakture na žiro račun Zavoda. Prihod je prikazan bez PDV-a i ukoliko je odobren rabat, bez vrijednosti rabata.

Prilikom prodaje robe preko knjižara izdaje se fiskalni račun ili faktura. Ukoliko se izvrši plaćanje gotovinski u maloprodajnom objektu, izdaje se fiskalni račun, a dnevni pazar se uplaćuje na žiro-račun Zavoda. Uplaćeni dnevni pazar se knjiži na račun – realizacija maloprodaje i raspoređuje se kao prihod navedene knjižare. Ukoliko kupac želi da uplatu izvrši preko žiro-računa, formira se profaktura za traženu robu, na osnovu koje vrši uplatu. Kada kupac izvrši uplatu, može da podigne robu s ovjerenim virmanom od strane banke, ili nakom evidentiranja priliva na žiro-računu Zavoda. Knjiženje fakture se vrši kao i za prodaju preko magacina, a prihod se odnosi na knjižaru koja je izdaje fakturu.

Prihodi od kamata se knjigovodstveno evidentiraju na osnovu priliva na žiro-račun, a predstavljaju kamate na oročene depozite.

Sredstva od donacija prikazani su u iznosu od 13.800 €. Ova sredstva obezbjeđena su preko programa Ujedinjenih nacija za razvoj – Kancelarija za Crnu Goru, u okviru Podrške implementacije strategije za HIV / AIDS u Crnoj Gori i namjenjena su za pripremu udžbenika i priručnika Zdravi stilovi života za prvi i drugi razred gimnazije.

4. BRUTO ZARADE I DOPRINOSI NA TERET POSLODAVCA I OSTALA LIČNA PRIMANJA

4.1. Izdaci za bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca

Izdaci za zarade odnose se na zarade zaposlenih u Zavodu, čija su prava i obaveze uređene Pojedinačnim kolektivnim ugovorom (br: 294, zaključen 27.02. 2012. godine) i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Pravilnikom Zavoda sistematizovano je 37 radnih mjesta za 60 izvršilaca. Broj zaposlenih se u toku 2012. godine krewtao od 41 do 54. Promjena u broju zaposlenih nastupila je zbog sprovođenja Zaključka Vlade br 03-7908 od 09.07.2009. godine, kojim je Zavod zadužen za preuzimanje djelatnosti NIU „Prosvjetni rad“. Ovim Zaključkom su zaposleni u NIU „Prosvjetni rad“ od 01. marta 2012. godine pripojeni Zavodu, od kada se nalaze na platnom spisku Zavoda. U martu su primljena 3 lica , a u decembru jedan zaposleni i pripravnik. Na određeno (do povratka zaposlenog sa bolovanja) na platnom spisku nalazi se jedna osoba.

- *Personalni dosijei zaposlenih NIU „Prosvjetni rad“ koji su od 01. marta 2012. godine pripojeni Zavodu, nijesu potpuni. Personalni dosijei sadrže odluke o zasnivanju radnog odnosa, ugovore o radu i rješenja o visini zarade, ali ne sadrže potrebnu dokumentaciju kojom se može potvrditi da li zaposleni zadovoljavaju uslove predviđene Pravilnikom o sistematizaciji.*

Suštinskim testom u postupku revizije utvrđeno je da:

1. *Kvalifikacije zaposlenih odgovaraju kvalifikacijama iz Pravilnika;*
2. *Personalni dosijei sadrže potebnu dokumentaciju (potvrda o stručnoj spremi, rješenje o rasporedu i koeficijentu kao i prijave na PIO i zdravstvo);*
3. *Obračun minulog staža je izvršen u skladu sa podacima o radnom iskustvu evidentiranim u radnoj knjižici;*
4. *Koeficijenti iz rješenja odgovaraju koeficijentima predviđenih Pravilnikom i koeficijentima u sistemu obračuna zarada;*
5. *Dosijei sadrže rješenja o zasnivanju radnog odnosa.*

Na uzorku koji je obuhvatio 27 od ukupno 54 zaposlena lica (50%) utvrđeno je:

- *Nakon završenog pripravničkog staža kod subjekata revizije, dva lica nastavljaju da obavljaju poslove, a da nije zasnovan radni odnos ugovorom o radu, u skladu sa Zakonom o radu i kolektivnim ugovorom.*

Izdaci za zaradu odobreni budžetom za 2012. godinu iznosili su 441.018,20 €. Za bruto zarade iz trezora je za potrebe Zavoda otpušteno 436.953,93€ (za neto zarade radnika „Prosvjetnog rada“ za februar iznosila je 3.698,00€).

Mjesečni obračun zarada za zaposlene se vrši u finansijskoj službi Zavoda. Knjigovodstveni program je napravljen da odgovara načinu obračuna zarada u Državnom Trezoru, odnosno u skladu sa Uputstvom za obračun bruto zarada[7], Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje[8] i Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica[9].

Osoba zadužena za obračun zarada je blagajnik Zorka Baćović (program za obračun zarada), kontrolu vrši rukovodioc službe računovodstvno-finansijskih poslova Milena Bošković, naloge za plaćanje potpisuje direktor Dragović Nebojša.

Svakog mjeseca se Ministarstvu prosvjete i sporta šalje obračun osnovne zarade za zaposlene na osnovu kojeg se sredstva odobrena budžetom otpuštaju i koje Ministarstvo prosvjete i sporta prebacuje na žiro-račun Zavoda.

U toku 2012. godine Ministarstvo je, u ime Zavoda, na jedinstveni račun poreza i doprinosa izvršilo uplatu poreza i doprinosa u iznosu 161.943,40€.

Zavod iz sopstvenih sredstava isplaćuje varijabilni dio zarade na osnovu Odluke o načinu isplate zarade zaposlenima broj 1895 od 28.09.2012. godine.

[7] *„Sl.listu Crne Gore“,br.05/11*
[8] *„Sl.list CG“ br.13/07,...8/10,40/11,014/12*
[9] *„Sl.list CG“ br. 065/01,..086/09,073/10,40/11,014/12*

- *Odluka koja je osnov za isplatu varijabile, odnosi se na period od 01. oktobra 2012. godine. Za varijabilu isplaćivanu u periodu 01.01-30.09.2012. godine ne postoji akt kojim je uređen obračun i isplata varijabilnog dijela zarade.*

- *U Odluci se navodi da se varijabilni dio zarade isplaćuje „iz sopstvenih sredstava **ukoliko ima mogućnosti,** za konkretni obračunski period**"**. Zavod je isplaćivao varijabilu svakog mjeseca u 2012.godini koju je završio sa gubitkom u iznosu 669.794,23.*

Obračunate zarade i naknade u bruto iznosu za 2012. godinu iznosile su 761.530,26€, kako je prikazano u sledećoj tabeli:

Ukupno obračunati troškovi zarada i naknada

R/b	Konto	Opis troška	Iznos
1.	52000	neto zarade	453.814,62
2.	52110	porez na zarade	60.960,18
3.	52120	doprinos osiguranja od nezapolsenosti poslodavac	3.401,96
4.	52130	doprinos PIO poslodavac	37.255,76
5.	52140	doprinos zdravstva poslodavac	25.721,14
6.	52150	doprinos sindikata	1.354,69
7.	52160	doprinos fonda rada	1.354,69
8.	52170	doprinos za rekreaciju (poslodavac)	1.354,69
9.	52180	zapošljavanje lica sa invaliditetom	4.620,80
10.	52181	prirez na porez	9.131,25
11.	52191	doprinos osiguranja od nezapolsenosti zaposleni	3.386,68
12.	52192	doprinos PIO zaposleni	101.600,30
13.	52193	doprinos zdravstva zaposleni	57.573,50
Ukupno			761.530,26

Prikazani podaci predstavljaju obračun za neto zarade, varijabilni dio zarade, nagrade i naknade za prevoz sa obračunatim porezima i doprinosima.

Naknade za prevoz isplaćuju se tromjesečno tako da je u januaru isplaćeno 5.945,00€ (bruto 8.873,22€) za period oktobar-decembar 2011. godine. U martu je isplaćeno 5.040,00€ (bruto 7.522,35€) dok je obračun poreza i doprinosa izvršen na iznos 4.800,00€. Poslednja isplata u iznosu od 4.800,00€ (bruto 7.164,00€) bila je u junu, a obračun izvršen u septembru, dok je u oktobru izvršen obračun naknade za prevoz za iznos 4.800,00€ (bruto 7.164,00€) za period od jul-septembra ali nije isplaćen. Isplate prevoza vršene su dijelom preko računa, a jedan dio i preko blagajne. Preko blagajne isplaćeno je 11.915,00€, a preko računa 3.870,00€ na ime naknada prevoza.

U toku 2012. godine isplaćene su nagrade u neto iznosu od 69.625,00€. Pored lica zaposlenih u Zavodu nagradu su dobila i lica zaposlena po osnovu ugovora o djelu. Zaposlenim je na ime nagrada isplaćeno 66.825,00€ (bruto 99.738,32€), dok je ugovorcima isplaćeno 2.800,00€. Isplata nagrada izvršena je preko blagajne.

Ukupno isplaćeni izdaci za neto zarade zaposlenim u Zavodu iznose 367.818,84€. Izdaci za neto zarade uključuju isplate za osnovnu zaradu i isplate varijabilnog dijela zarade.

Obračunati porezi i doprinosi iznose 300.385,43€ od čega je Ministarstvo prosvjete u ime Zavoda uplatilo direktno na račun korisnika 161.943,40€ dok je na ime doprinosa iznos od 15.010,54€ uplaćen na račun Zavoda.

razlika obračunatih i plaćenih poreza i doprinosa

konta	naziv konta	obračunato	uplatilo Ministarstvo	Razlika
4112	porezi na zarade	60.960,17	36.612,36	24.347,81
4113	doprinosi na teret zaposlenih	162.560,46	82.729,13	79.831,33
4114	doprinosi na teret poslodavca	67.733,55	37.141,93	30.591,62
4115	prirez na porez	9.131,25	5.459,98	3.671,27
Ukupno		300.385,43	161.943,40	138.442,03

U okviru doprinosa na teret poslodavca osim doprinosa za PIO, doprinosa za zdravstvo, doprinosa osiguranja od nezaposlenosti i doprinosa fonda rada, takođe se obračunava i doprinos sindikata, doprinos za rekreaciju (Opšti kolektivni ugovor, član 65) i doprinos o nezapošljavanju lica sa invaliditetom (Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom)[10].

Iz knjigovodstvenog programa za obračun zarada vrši se importovanje podataka o zaradama, porezima i doprinosima, pojedinačno za svakog radnika, u sistem elektronskog poreskog izvještavanja. Pored podataka dobijenih obračunom zarada, takođe se prosleđuju podaci o obračunatim porezima i doprinosima po osnovu ugovora. Takav obrazac se elektronski šalje Poreskoj upravi.

- *Postupkom revizije utvrđeno je da poslati izvještaj Poreskoj upravi za jul mjesec 2012. godine ne odgovara obračunatim podacima, tj da su prikazani iznosi poreza i doprinosa koji su za 5.559,52€ manji od obračunatih.*

4.2. Ostala lična primanja

Izdaci za ostale naknade sa iznose 292.422,00€. Uvidom u dokumentaciju utvrđena je sledeća struktura isplaćenih ostalih naknada zaposlenima.

Isplaćene ostale naknade

konta	naziv konta	uplaćeno
5291	ostali lični rashodi	9.875,00
5292	jubilarne nagrade	26.995,00
5293	isplate po odluci-nagrade	49.510,00
5294	naknada solidarne pomoći	2.542,00
5296	sredstva za rješavanje stambenog pitanja	90.000,00
5297	sindikat	113.500,00
5393	troškovi održavanja softvera (nagrade)	1.830,00
5501	troškovi sponzorstva-finansijska sredstva	1.000,00
Ukupno		295.252,00

Izdaci za ostale naknade sadrže osim nagrada i naknada za prevoz, naknade za rješavanje stambenih potreba, isplaćene nagrade zaposlenima, izdatke za solidarne pomoći, naknade za komisiju za otvaranje i vrednovanje ponuda i izdatke za sindikat. Izdaci za ostala lična primanja u iznosu od 2.830,00 su evidentirani na računima troškovi održavanja softvera i troškovi sponzorstva.

Sredstva za rad Sindikalne organizacije Zavoda isplaćena su u iznosu od 113.500,00 €. Odlukom direktora o preusmjeravanju novčanih sredstava br. 650 od 24.04.2012. godine sa žiro računa zavoda na račun Sindikalne organizacije Zavoda prenesena su sredstva u iznosu od 90.000,00 € koja su, kako je navedeno u odluci, namijenjena za djelovanje sindikalne organizacije kako bi se obezbijedila finansijska sredstva za pomoć zaposlenima i planirane projekte Sindikata.

[10] *„Sl list" Crne Gore br: 49/08,73/10,39/11*

- *Za iznos od 23.500,00 € koji je isplaćen za rad Sindikalne organizacije ne postoji dokumentaciona osnova za isplatu.*

Prilikom zaključivanja glavne knjige ukupan iznos od 113.500,00 € je preknjižen sa računa 433- dobavljači direktno na trošak odnosno na račun 529 - ostali lični rashodi i naknade, čiji saldo po zaključnom listu za 2012. godinu iznosi 292.422,00 €.

- *Sredstva za rad Sindikata nijesu predviđena finansijskim planom za 2012. godinu koji je shodno čl. 21 Statuta Zavoda usvojio Upravni odbor. Direktor, kao izvršni organ obezbjeđuje zakonitost rada u Zavodu i naredbodavac je izvršenja finansijskog plana i programa Zavoda.*
- *Upravni odbor, prilikom usvajanja finansijskog izvještaja Zavoda za 2012. godinu, nije razmatrao razloge zbog kojih je izvršen izdatak u iznosu 113.500,00€ (sredstva za rad sindikata) koji nije predviđen planom.*
- *Prilikom isplate pomoći za rješavanje stambenih potreba nije u potpunosti sproveden propisani postupak dodjele pomoći. U skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Zavodu za udžbenike i nastavna sredstva (br:410 od 22. 05. 2001. godine) Komisija za stambena pitanja po odluci Upravnog odbora vrši raspisivanje oglasa. Na osnovu oglasa sastavlja se lista kandidata i donosi odluka dodjeli stambenih pomoći. Prilikom dodjele pomoći zaposlenima u tri slučaja (rješenja br: 2917 od 23.12. i br: 2930 i 2931 od 26.12.2011.godine) u 2012. godini nije sprovedeno oglašavanje i sastavljanje liste kandidata na osnovu koje komisija donesi odluku o dodjeli pomoći, iako je to propisano članom 38 i članom 41 Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Zavodu.*
- *U toku godine su tri puta isplaćivane nagrade. Nagrada je osim zaposlenim isplaćivana i licima koja su angažovana ugovorom o djelu. Zaposlenim je na ime nagrada isplaćeno 66.826,00€ (bruto 99.739,81€), dok je licima angažovanim na osnovu ugovora o djelu isplaćeno 2.800,00€ za koje revizijom nije utvrđeno da je izvršen obračuna poreza i doprinosa. Takođe, porezi i doprinosi nijesu obračunati na isplaćene naknade komisiji za otvaranje i vrednovanje ponuda.*

Preko blagajne izvršena je isplata ostalih naknada u iznosu od 87.341,00€.

5. RASHODI ZA MATERIJAL I USLUGE, IZDACI ZA RENTU I OSTALI IZDACI

Za oblast rashoda za materijal i usluge, izdataka za rentu i ostalih izdataka državni revizor se odlučio za statističko uzorkovanje primjenom modela Monetarnog jediničnog uzorkovanja (MUS-Monetary Unit Sampling). Populaciju za uzorkovanje predstavlja dugovni promet računa dobavljači i obaveze za honorare u ukupnom iznosu 2.802.015,86€.

Provjera dokumentacione osnove evidentiranih izdataka vršena je na uzorku od 2,121,432.75 € ili 92,72 % populacije koja predstavlja dugovni promet računa 4330 (dobavljači u zemlji) i 4332 (dobavljači u inostranstvu), koji za posmatrani period iznosi 2.288.093,63€.

Struktura izdataka obuhvaćenih uzorkom

R/b	Opis troška	Iznos
1.	Usluge štampanja udžbenika, obrazaca i propagandnog materijala	1,185,074.62
2.	Udžbenici iz inostranstva	233,982.78
3.	Kompenzacije	223,975.43
4.	Početna stanja	145,909.75
5.	Sredstva za Sindikat ZUNS-a	113,500.00
6.	Zakup	55,769.00
7.	Nabavka računarske opreme, održavanje softvera i opreme	55,000.00
8.	Roba za knjižare	44,402.75
9.	Autorski honorari	40,537.06
10.	Trošak špedicije	23,281.36
	U K U P N O	**2,121,432.75**

Za usluge štampanja udžbenika, obrazaca i propagandnog materijala, metodom slučajnog uzorka, obrađeno je 1.185.074,62 €. Finansijskim planom Zavoda za 2012.godine za usluge štampanja udžbenika i školskih obrazaca planirana su sredstva u iznosu 1.520.000,00 €.

Za usluge štampanja udžbenika za osnovnu školu i opštu gimnaziju subjekat revizije je u 2012. godini sproveo jedan Pregovarački postupak bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje.

Na osnovu sprovedenog postupka zaključena su tri ugovora (ukupne vrijednosti 428.290,00 €) i to :

- *Štamparija Grafo Crna Gora .....141.740,00 €*
- *Štamparija Obod Cetinje ..... .212.300,00 €*
- *Štamparija M Print ..... 74.250,00 €*

Na osnovu obrađenog uzorka u iznosu od 1.185.074,62€ za ovu vrstu troška, revizijom su utvrđene sledeće nepravilnosti:

- *Za usluge štampe vršena su avansna plaćanje u iznosu od 1.103.000,00 € (u odnosu na obrađeni uzorak 1,185,074.62€), iako zaključenim ugovorima nije predviđen avansni načina plaćanja. Ugovorima je precizirano da je za pružene usluge izvršilac dužan ispostaviti fakturu potpisanu od strane ovlašćenog lica, dok se avansna plaćanja ne predviđaju.*
- *Avansna plaćanja su knjižena na dugovnoj strani konta 433 dobavljači, dok je ista trebalo knjižiti, shodno Pravilniku o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica, na računu 150 – dati avansi za zalihe i usluge.*

Za nabavku udžbenika iz inostranstva uplaćen je iznos od 233.982,78 €. Ovaj iznos obuhvata nabavku udžbenika za strane jezike od inostranih dobavljača u iznosu od 219.142,54 € , kao i iznos od 14.840,24 € koji je plaćen izdavačkoj kući iz Ljubljane za korišćenje autorskih prava dijela ili cijelih udžbenika.

Isplate prema dobavljačima u vidu kompenzacija izvršene su u iznosu od 223.975,43 €.

Kompenzacije su izvršene sa sledećim dobavljačima:

- *Grafo Crna Gora .....210.951,88 €*
- *Boj IV Filipović HN .....8.458,76 €*
- *Svikom – PP .....4.564,79 €*

Nabavka roba i usluga putem kompenzacija ne oslobađa obaveze primjene Zakona o javnim nabavkama.

Na osnovu dostavljenog pregleda analitike dobavljača ukupan dugovni saldo dobavljača (pretplate) na 01.01.2012. godine iznosio je 186.193,59 €.

- *Početna stanja, obuhvaćena uzorkom, na dugovnoj strani račun 433 iznose 145.909,75 € i posljedica su avansnih uplata, koje su u Zavodu pravilo za plaćanje velikog dijela nabavki usluga i roba, ne samo usluga štampanja nego i plaćanja zakupa, opreme i dr .*

Avansne uplate u poslovanje trebaju da budu izuzetak, a ne pravilo prilikom plaćanja.

Pregled početnih stanja i krajnjih stanja po analitičkim karticama dobavljača

R/b	Dobavljač	Stanje na dan 01. 01. 2012. g.		Stanje na dan 31. 12. 2012. g.	
		Dugovno	Potražno	Dugovno	Potražno
1.	Grafo Bale DOO	51,849.30		52,143.25	
2.	Grafo Crna Gora	1,490.00		3,445.75	
3.	Studio Mouse	15,984.19		2,377.45	
4.	Čikom DOO	937.30		6,415.11	
5.	Miros DOO	2,248.08		2,353.86	
6.	Monpress	3,210.34		9,106.04	
7.	Montcarton	1,349.91		1,185.32	
8.	Obod štamparija	20,268.61			6,798.32
9.	Intersped DOO	7,024.80		4,580.63	
10.	Rokšped auto centar	2,226.31		5,491.07	
11.	Štamparija Ostojić	2,718.38		624.53	
12.	3M Makarije	15,268.59			256.49
13.	Teo komerc	20,650.00		19,470.00	
14.	Titeks	2,322.27		7,587.23	
15.	Interforum	3,923.91		4,819.91	
16.	Štamparija Ostojic	2,718.38		624.53	

Prilikom zaključivanja Glavne knjige Zavoda sve pretplate prema dobavljačima preknjižene su na račun 150 (dati avansi) čiji saldo na kraju poslovne godine iznosi 87.821,83 €.

Uzorkom obuhvaćen trošak zakupa u iznosu od 55.769,00 € odnosi se na zakupe skladišnog prostora i zakup parking prostora. Ukupni trošak zakupa po finansijskom izvještaju u 2012. g. iznosili su 78.223,12 €. Troškovi zakupa regulisani su ugovorima zaključenim sa „PLC Morača“ i „Parking servisom Podgorica“ DOO. Zakupljen magacinski prostor ukupne površine 2.385 m² sastoji se od tri cjeline za koje su pojedinačno zaključeni posebni ugovori. Prvi ugovor zaključen je 2004.godine za površinu od 611 m² na period od 10 godina, za koji je shodno javnom oglasu, odmah isplaćena zakupna od 44.049,60 €. Druga dva ugovora zaključena su 2006. g. i 2007. g. kojima je zakupljen magacinski prostor od 600 m² (po cijeni od 2 € po m² na neodređeno vrijeme) i 1.175 m² (po cijeni od 4 € po m² za period od 01. 01. 2012. g. - 31. 12. 2013. g. uz mogućnost produžetka ugovora).

- *Prilikom uzimanja poslovnih prostorija u zakup subjekat revizije nije sproveo postupak predviđen Zakonom o javnim nabavkama, već su ugovori o zakupu zaključeni neposrednom pogodbom;*

- *Zavod je na ime troškova zakupa vršio avansne uplate iako avansno plaćanje nije predviđeno zaključenim ugovorima.*

- *Uzorkom je obuhvaćen iznos od 55.000,00 € koji se odnosi na nabavku računarske opreme, održavanje softvera i opreme. Sve nabavke su sprovođene neposrednim sporazumom, suprotno odredbama Zakona o javnim nabavkama.*

- *Za nabavku roba za knjižare u iznosu od 44.402,75 € nijesu sprovođeni zakonom propisani postupci javnih nabavki.*

U 2012. godini trošak isplate autorskih honorara u bruto iznosu iznosio je 319.425,63 €.

Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju propisano je da se obrazovanje i vaspitanje ostvaruje na osnovu obrazovnog programa. Javno važeći obrazovni

program donosi Ministarstvo nadležno za oblast prosvjete na prijedlog Nacionalnog savjeta.

Pravilnikom o postupku pribavljanja, ocjenjivanja, odobravanja i pripreme udžbenika i nastavnih sredstava propisan je postupak pribavljanja, ocjenjivanja, odobravanja i pripreme udžbenika i nastavnih sredstava. Po ovom Pravilniku za ostvarivanje javno važećeg obrazovnog programa na prijedlog Savjeta, Ministarstvo prosvjete i sporta utvrđuje neophodne udžbenike i nastavna sredstva , dok postupak pribavljanja i pripreme udžbenika sprovodi Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Udžbenik se priprema na osnovu rukopisa, a rukopis se pribavlja na osnovu javnog konkursa, izuzetno neposrednim izborom autora (kada na konkursu nije izabran rukopis za udžbenik ili ako obrazovni program počinje da se primjenjuje u roku kraćem od 18 mjeseci od dana njegovog donošenja). Konkurs za pribavljanje rukopisa za udžbenik raspisuje izdavač i javno ga objavljuje. Rukopisi se dostavljaju anonimno pod šifrom. Svaki rukopis podliježe stručnoj ocjeni – recenziji. Recenziju o o rukopisu daje recenzentska komisija, koju određuje izdavač na osnovu liste recenzenata koju utvrđuje Savjet. Naknadu za rad Recenzentske komisije obezbjeđuje izdavač (izuzev u slučaju kada se rukopis pribavlja neposrednom ponudom autora, naknadu recenzentskoj komisiji obezbjeđuje autor). Udžbenik odobrava Savjet na osnovu konačne odluke o recenziji.

Udžbenik se odobrava najkraće na četiri godine (po predhodnoj verziji Pravilnika udžbenik se odobravao na četiri, a najduže na šest godina). Savjet može donijeti odluku o povlačenju iz upotrebe već odobrenog udžbenika zbog promjene obrazovnog programa, negativne evaluacije ili ponude kvalitetnijeg udžbenika.

Savjet svake školske godine najkasnije do 1. marta objavljuje spisak udžbenika za narednu školsku godinu.

Pravilnikom o autorskim honorarima, naknadama i nagradama regulisan je način utvrđivanja autorskih honorara, nagrada i naknada za rad u izradi i objavljivanju udžbenika i drugih nastavnih sredstava. Kada je materijal koji je dobio preporuku Recenzentske komisije, glavni ili odgovorni urednik upoznaje autore sa sadržinom tipskog ugovora i nakon pribavljenih podataka od autora odgovorni urednik dostavlja direktoru prijedloga ugovora koji se potom dostavlja pravnoj službi Zavoda. Svaki zaključen ugovor, u obuhvaćenom uzorku, prati i rješenje o isplati autorskog honorara uz obračun poreskih obaveza koje su uplaćene na račun Poreske uprave.

- *Zavod je 2012.godinu završio sa iskazanim poslovnim gubitkom u iznosu 669.794,00€ čemu je u značajnoj mjeri doprinio otpis udžbenika čiji iznos je opteretio 2012. godinu. Iznos otpisanih udžbenika po nabavnim vrijednostima iznosio je 407.486,25 €. Kako se zalihe vode po prodajnoj cijeni (bez PDV-a) vrijednost otpisanih zaliha iznosi 465.284,60 €. Vrijednost robe koja je rashodovana zbog zastarjelosti i neprilagođenosti nastavnom planu i programu je 424.896,45 €. Vrijednost zaliha rashodovanih zbog oštećenja je 40.388,15 €.*

- *Na osnovu predhodno predstavljenog procesa nastanka udžbenika i činjenice da je iznos otpisanih udžbenika zbog zastarjelosti i neprilagođenosti nastavnom planu i programu u 2012. godini iznosio 424.896,45 €, zaključak je da komunikacija i saradnja na relaciji Nacionalni savjet – Zavod za školstvo – Ministarstvo prosvjete i sporta - Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, nije na zadovoljavajućem nivou.*

Državna revizija ukazuje na veoma visoke troškove izazvane promjenama nastavnog plana i programa, koji se u 2012. godini ogledaju u slijedećem:

*- **424.896,45 €** - otpis udžbenika zbog zastarjelosti i neprilagođenosti nastavnom planu i programu;*

*- **319.425,63 €** - bruto iznos za isplate autorskih honorara u 2012. godini.*

- *Potrebno je unaprijediti saradnju između svih subjekata uključenih u izradu udžbenika, posebno između Zavoda za školstvo i Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, a u cilju dobijanja pravovremenih informacija o promjeni obrazovnih programa odnosno izmjene postojećih udžbenika. Ministarstvo prosvjete bi trebalo da razmotri mogućnost da sugestijama utiče da Nacionalni savjet daje pravovremene i jasne instrukcije kod mijenjanja udžbenika, čije česte izmjene predstavljaju veliki trošak za državu. Trebalo bi u pojedinim situacijama (posebno kada izmjene udžbenika nijesu velike i suštinske) razmotriti mogućnost korišćenja starih udžbenike koje Zavod ima na zalihama, kako bi se izbjegao otpis udžbenika u velikim količinama.*

U narednoj tabeli je dat izvod iz pregleda otpisanih udžbenika:

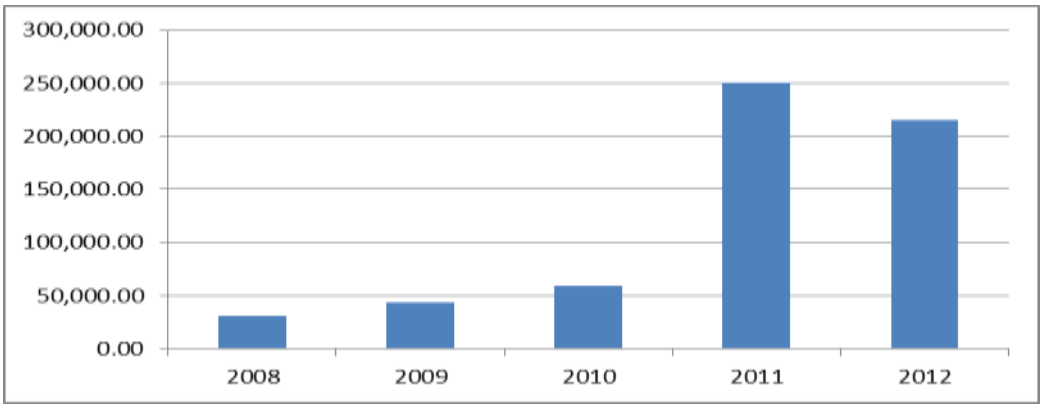
Naziv udžbenika	Broj komada
Istorija II raz gim svih smjerova	4,759
Istorija I raz gim sih smjerova	4,944
Čitanka I razred	2,443
likovno vaspitanje I i II	2,744
Moj dom i moja škola	2,137
Rad.sveska za srpsi jezik I	2,236
Priroda i društvo II	1,083
Matematika II raz komplet	1,350
Muzička kultura II	1,705
Muzička kultura II CD	1,769
Gramatika srpskog jezika V	2,857
Istorija V razred	1,541
Čitanka V razred	1,854
Istorija VI	2,228
Matematika I	1,039
Matematika rad sveska	1,092
Likovna kultura II	1,487
Priroda II - okolina i ja	1,561
Priroda II- rs okolina i ja	1,624
Muzičko vasp za I i II alb	1,061
Likovno V I VI	993
Matematika V alb	714

- *Na osnovu uvida dokumentaciju koja se odnosi na otpis udžbenika i podatke Monstata o broju učenika po razredima u osnovnim i srednjim školama (koji se kreće od 7,3 do 8,1 hiljada učenika po razredima na nivou Crne Gore) državni revizor ukazuje da bi se na smanjenje troškova otpisa udžbenika usljed zastarelosti moglo uticati donošenjem procedure kojom bi se propisao način procjene optimalnih zaliha udžbenika.*

Otpis zaliha usljed zastarelosti i oštećenja za period 2008-2012 godina prikazan je u narednoj tabeli i grafikonu:

OTPISANE ZALIHE PO GODINAMA	
2008	31,192.12
2009	43,676.93
2010	58,726.59
2011	250,457.46
2012	214,827.14
UKUPNO	598,880.24

Napomena: Državni revizor je otpis zaliha u vrijednosti 250.457,46€ prikazao u 2011.godini u kojoj je otpis predložen, iako je Zavod sa ovim iznosom opteretio 2012.godinu.

- *Zavod za udžbenike i nastavna sredstva je u toku 2012.godine dijelio jedinstveni predmet javne nabavke i na ime izvršenih usluga štampanja isplatio dobavljačima iznos od **756.784,62 €**, a da nije sproveo Zakonom propisan postupak javne nabavke.*
- *Pored nepravilnosti koje su navedene, poziciju rashoda za materijal karakterišu i česta preknjižavanja, storniranja, kašnjenja u knjiženju što ukazuje da sistem internih kontrola koji podrazumijeva skup postupaka i mjera koje preduzima rukovodstvo u cilju osiguranja tačnosti i pravilnosti evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima, u Zavodu nije u dovoljnoj mjeri razvijen.*

6. TRANSFERI

Zavod je u Finansijskom izvještaju na poziciji Transferi prikazao izdatke na ime troškova sponzorstava u iznosu 133.432 €.

Finansijskim planom Zavoda za 2012. godinu na poziciji rashoda za pomoć i sponzorstvo fizičkim i pravnim licima planirano je 80,000.00 € dok izvršenje po finansijskom izvještaju za istu godinu iznosi 157,225.85 € ili 196.53% u odnosu na planirano.

Troškovi sponzorstava knjiženi su na na tri računa i to 5501, 5502 i 5503.

Troškovi evidentirani na računu 5501 su finansijska sredstva, odnosno davanja u novčanom obliku, dok izdaci sa računa 5502 i 5503 predstavljaju davanja u robnom obliku odnosno besplatne udžbenike koji su podijeljeni školama, preuzeti udžbenici od strane urednika, autora i štamparija za potrebe korekcija i izrada novih izdanja kao i udžbenike koji su podijeljeni besplatno fizičkim i pravnim licima.

Revizijom je obuhvaćena provjera dokumentacione osnove za opredjeljena finansijska sredstava računa 5501 čiji saldo za posmatrani period iznosi 133.432,34 €. Metodom slučajnog uzorka obuhvaćeni su izdaci u iznosu od 105.692,85 € tako da procenat pokrivenosti testom iznosi 79,21% .

Pregled utroška sredstava sa računa 5501 po vrsti troška

R/b	Opis troška	Iznos
1.	sponzorstva školama	31,996.15
2.	sponzorstva sportskim klubovima	21,100.00
3.	sponzorstva Centru za stručno obrazovanje	11,000.00
4.	sponzorstva za školovanje	9,605.00
5.	sponzorstva NVO	5,300.00
6.	pomoći za liječenje	3,000.00
7.	sponzorstvo Ministarstvu prosvjete	2,351.70
8.	sponzorstvo opštini	1,000.00
9.	otkup knjiga	300.00
10.	ostalo	20,040.00
U K U P N O		**105,692.85**

Sponzorstva u iznosu od 31.996,15 € upućena su kao pomoć za 7 osnovnih škola, a na osnovu predhodno podnesenih zahtjeva. Sredstva su zahtjevana za sanaciju objekata, ugrađivanje rasvjete, uređivanje dvorišta škola itd. U prilogu pojedinih zahtjeva su i ponude za izvođenje radova, računi, predračuni radova. Sva sredstva su uplaćena na žiro račune škola, isključivo na osnovu podnesenih zahtjeva, bez predhodno donesenih odluka ili rješenja od strane Zavoda. Visinu opredjeljenih sredstava odobravali su svojim potpisom na zahtjevu direktor ili predsjednik Upravnog odbora Zavoda.

Tokom 2012. godine za sponzorstva sportskim klubovima uplaćeno je 21.100,00 €. Uplate su izvršene FK „Zeta“ 10.000,00€ , FK „Bratstvo“ 10.000,00 € , Rukometnom savezu Crne Gore 500.00 € , dok je iznos od 600,00 € uplaćen FK „Cetinje“, bez predhodno podnesenog zahtjeva za pomoć.

Centru za stručno obrazovanje uplaćeno je 11.000,00 € na ime pomoći za organizaciju sastanaka, takmičenja. Uplata od 3.000,00 € ne prati zahtjev.

Na ime pomoći za školarine uplaćeno je 9.605,00 € od kog iznosa 8.105,00 € odnosi se na pomoći za finansiranje troškova školarine zaposlenih i članova njihovih porodica. Za pomoći zaposlenima donošena su rješenja o isplati pomoći.

Sponzorstva nevladinim organizacijama iznose 5.300,00 € i uplaćena su Nevladinom udruženju „Piperi“ po osnovu dva podnesena zahtjeva ukupno 5.000,00 € (za rješavanje infrastrukturnih problema) i 300,00 € za NVO „Sigurna ženska kuća“.

Na ime pomoći za liječenje uplaćeno je 3.000,00 €. Zahtjev za pomoć je naslovljen na Ministarstvo prosvjete.

Zavod je platio i dvije fakture, ukupnog iznosa od 2.351,70 €, naslovljene na Ministarstvo prosvjete. Od ovog iznosa 1.170,00 € su za izvršene usluge jela i pića po računu koji ne posjeduje specifikaciju jela i pića, koji u prilogu nema fiskalnog računa niti objašnjenja povodom kojeg događaja je navedeni trošak nastao.

Na računu 5501 knjižena su i izdaci u iznosu od 20.040,00 € od kog iznosa:

- *1.400,00 € je uplata na Diners karticu – bez zahtjeva i rješenja;*
- *preostali iznos 18.640,00 € su iznosi koji su preknjiženi sa sa dugovne strane računa 433 (dobavljači). Od ovog iznosa za 3.940,00 € revizoru, osim usmenih objašnjenja na uvid nijesu stavljeni zahtjevi niti računi koji bi opravdali nastali trošak sa računa, dok za iznos od 14.700,00 € kao pravdanje izdatka stavljen je na uvid ugovor o konsignaciji i računi koji po svom sadržaju ne pripadaju opisu računa 5501 (sponzorstva).*

- *Na osnovu obrađenog uzorka revizijom je utvrđeno da su isplate po osnovu izdataka za sponzorstva vršene samo na osnovu zahtjeva za sponzorstvom, bez predhodno donesenih odluka ili rješenja. Za iznos od 8.940,00 € nema dokumentacije za pravdanje ove vrste troška (zahtjeva, računa), dok je iznos od 14.700,00€ pravdan neodgovarajućom dokumentacijom.*

7. BLAGAJNA

U postupku revizije je utvrđeno da Zavod obezbjeđuje hronološku evidenciju poslovnih promjena u dnevniku blagajne dokumentovanih nalogom za uplatu i isplate vršene odgovarajućom dokumentacijom. Konstatovano je i da su svi računi potpisani (odobreni) od strane ovlašćene osobe i da su zavedeni. S obzirom da se poslovanje Zavoda obavlja preko računa, sredstva potrebna za podmirenje troškova blagajne podizana su putem kreditnog naloga sa računa.

Funkciju vođenja blagajne obavlja blagajnik Zorka Baćović. Kontrolu vrši rukovodioc službe računovodstvno-finansijskih poslova Milena Bošković, račune i naloge za plaćanje potpisuje direktor Dragović Nebojša.

Promet blagajne u toku 2012. godine iznosio je 256.374,39€ na dugovnoj strani, dok je na potražnoj iznosio 253.603,55€. Početno stanje blagajne iznosilo je 939,80€, dok je na kraju godine u blagajni preostalo 2.770,84€.

Preko kreditnih naloga u toku godine je za potrebe poslovanja podignuto 246.034,59 €.

Struktura uplata i isplata iz blagajne

konta	Naziv konta	Iznos	konto	Naziv konta	Iznos
2431	Blagajna početno stanje	939,80	2320	Kratkoročni krediti za udžbenike	4.200,00
2432	Čekovi	246.034,59	450	Obaveze za neto zarade	97.045,91
2211	Povraćaj akontacija	200,00	450	Obaveze za neto zarade-stimulans	18.385,54
2211	Povraćaj akontacije	9.200,00	5014	Troškovi stručne literature	71,90
			5106	Troškovi kancelarijskog materijala	210,15
			5123	Troškovi poštanskih usluga	138,28
			5131	Troškovim goriva i maziva	2.070,16
			5261	Naknade članovima upravnog odmora	3.960,00
			5291	Ostali lični rashodi	9.875,00
			5292	Jubilarne nagrade	26.996,00
			5293	Isplate po odluci- nagrade	47.470,00
			5294	Naknada solidarne pomoći	2.000,00
			5311	Transportne usluge-distribucija	40,00
			5312	Dnevnice	7.554,50
				Troškovi prevoza na službenom putu	4.753,45
				Ostali troškovi	2.498,62
			5314	Troškovi službenog puta - taxi	77,00
			5321	Održavanje oprema i popravke	130,00
			5322	Ostale usluge održavanja	228,48
			5332	Zakup parking prostora	20,00
			5501	Troškovi sponzorstav-finansijska sredstva	1.000,00
			5511	Troškovi reprezentacije -poslovni susreti	5.347,58
			5512	Troškovi reprezentacije -prig.pokloni	75,00
			5593	Troškovi sudskih i administrativnih kazni	132,50
			5599	Ostali troškovi	100,00
			51011	Troškovi alata i sitnog inventara	1.233,00
			51012	Troškovi materijala za tekuće održavanje	1.568,08
			2211	Date akontacije	9.400,00
			2430	Uplata iz blagajne	7.022,40
Ukupno:		256.374,39	Ukupno:		253.603,55
			Saldo		2.770,84

Za obavljanje poslovnih aktivnosti korišćena su i sredstva iz predhodne godine, nastala povraćajem datih akontacija za službeno putovanje u iznosu od 200,00€. Potraživanje po osnovu akontacije u iznosu od 200€ nije opravdano.

Iz blagajne je vršena isplata ličnih primanja za zaposlene i to: za neto zarade- 97.045,95€, za stimulanse - 18.385,54€ i za nagrade 69.625,00€

Dokumentacija uz tri putna naloga (PN: 1218,PN: 1541, PN:1542) ne sadrži specifikaciju troškova, pa se ne može zaključiti na koje troškove se ukupan iznos putnog naloga odnosi. Putni nalozi 1541 i 1542 se odnose na lica koja nijesu i stalnom radnom odnosu u Zavodu.

- *U postupku revizije utvrđeno je da svi priloženi računi (isplaćeni iz blagajne) nijesu fiskalni (iznos nefiskalnih računa je 4.215,00€).*
- *Preporuka državne revizije je da se iz blagajne vrše samo one isplate koje se ne mogu efikasno obavljati preko računa.*

8. SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA

Zavod je obavezan, u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru[11], da uspostavi sistem unutrašnjih kontrola.

- *Subjekat revizije nije preduzeo aktivnosti u cilju uspostavljanja sistema unutrašnjih finansijskih kontrola i unutrašnje revizije, odnosne primjene Zakona.*

U postupku revizije utvrđene su sljedeći nedostaci u funkcionisanju sistema unutrašnjih kontrola:

1) *Rukovodilac subjekta revizije nije utvrdio strategiju upravljanja rizicima;[12]*
2) *Rukovodilac subjekta revizije nije odredio lice koje je zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola i nije utvrdio plan za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrola i metodologiju za sprovođenje plana;[13]*
3) *Rukovodilac subjekta revizije nije dostavio izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola Centralnoj jedinici za harmonizaciju;[14]*
4) *Ne postoje pisane smjernice i procedure kojima su jasno opisani zadaci, odgovornosti i način postupanja prilikom uočenih nepravilnosti, svih zaposlenih koji učestvuju u procesu javnih nabavki, što za posledicu ima značajne nepravilnosti u primjeni Zakona o javnim nabavkama;*
5) *Ne postoje pisane finansijske i računovodstvene smjernice i procedure za izvršenje plaćanja što za posledicu, između ostalog, ima nepostojanje odgovarajuće dokumentacije kod isplate izdataka za sponzorstva i veliki broj avansnih plaćanja dobavljačima koja je teško indetifikovati u računovodstvenim knjigama;*
6) *Ne postoje procedure za provjeru obrađenih i unesenih podataka što za posledicu ima veliki broj preknjižavanja u računovodstvenim knjigama.*

[11] *„Sl. list Crne Gore“ broj 73/08 i 20/11.*
[12] *Član 8 Zakona o sistemu untrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru*
[13] *Član 14 Zakona o sistemu untrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru*
[14] *Član 15 Zakona o sistemu untrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru*

Zavod je u obavezi da uspostavi unutrašnju reviziju na jedan od načina propisanih članom 18. Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru[15], i to:

1) *organizovanjem posebne organizacione jedinice za unutrašnju reviziju u okviru subjekta, koja je neposredno odgovorna rukovodiocu subjekta;*
2) *obavljanjem unutrašnje revizije od strane jedinice unutrašnje revizije drugog subjekta, na osnovu sporazuma, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija.*

- *Zavod nije postupio u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i nije u predviđenom roku uspostavio unutrašnju reviziju na jedan od načina predviđenih Zakonom.*

Za poslovanje Zavoda je odgovoran Upravni odbor koji je organ upravljanja.

Odlukom o osnivanju i Statutom Zavoda određeno je da UO ima pet članova i to: predsjednika i dva člana iz reda istaknutih naučnih i stručnih radnika iz oblasti prosvjete i nauke i dva člana iz reda zaposlenih u Zavodu. Predsjednika i članove UO imenuje Vlada na period od četiri godine.

Poslovnik o radu Upravnog odbora[16], kojim je uređen način rada Upravnog odbora, nije usklađivan sa izmjenama i dopunama Statuta, te tako, po Poslovniku, mandat UO je pet godina, a ne četiri kako je predviđeno Odlukom o osnivanju i Statutom.

Rješenjem Vlade broj 03-11581/4 od 20. 11. 2008. godine, imenovan je UO Zavoda u sastavu: Predsjednik - Jokić Marko i članovi: prof dr Ljubiša Stanković, Vesna Vučurović, Nađa Durković i Aleksandra Hajduković.

- *Revizijom je utvrđeno da je Upravni odbor Zavoda radio u nepotpunom sastavu od 30.12.2010. godine, kada je na sjednici UO konstatovano da su se stekli uslovi za razrješenje jednog člana UO zbog prelaska na drugu funkciju. Zavod, do okončanja revizije, nije uputio Vladi, odnosno Ministarstvu prosvjete, zahtjev za imenovanje petog člana UO.*

- *Mandat kompletnom članstvu UO Zavoda istekao je 20. 11. 2012. godine. U toku revizije nije dostavljen dokaz da je Zavod ka Ministarstvu prosvjete i sporta uputio zahtjev za pokretanje postupka za imenovanje novog članstva UO.*

Tokom 2012. godine UO Zavoda održao je četiri sjednice .

R/b	Datum održavanja sjednice	Vrijeme trajanja sjednice
1.	24. 02. 2012. g.	9,00 - 10,45
2.	20. 09. 2012. g.	održana telefonskim putem
3.	19. 12. 2012. g.	10,00 - 11,15
4.	25. 12. 2012. g.	9,30 - 11,00

Odlukom o utvrđivanju naknade za rad članovima UO[17] određen je iznos naknade, koja se isplaćivala mjesečno, za rad članovima UO i to : za predsjednika UO četiri, a za članove tri najniže cijene rada u CG, obračunate za mjesec za koji se vrši isplata.

[15] *"Sl. list Crne Gore" , br. 78/11*
[16] *Broj 219/1 od 26. 02. 2009. godine*
[17] *br. 2078 od 17.12.2009. godine*

Izmjenama i dopunama Statuta JU Zavoda[18] dužnost predsjednika UO je profesionalizovana. Radno mjesto - predsjednik UO je sistematizovano aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Zavodu. Zarada predsjednika UO utvrđena je Odlukom UO[19]. i iznosila je dvije prosječne zarade zaposlenih u mjesecu za koji se isplata vrši.

Ukupni iznos isplaćen na ime naknade za rad u UO u 2012. g. iznosio je 28.803,24 € od kog iznosa:

- *22.710,24 € predstavlja bruto iznos zarade Predsjednika UO.*
- *3.960,00 € isplaćen na ime rada ostalih zaposlenih angažovanih u UO (uključujući i sekretara Zavoda). Pomenuti iznos nije bio tretiran kao lično primanje te na isti nije vršen obračun poreza i doprinosa shodno pozitivnim propisima kojima je regulisana ova materija.*
- *2.133,00 € za jednog člana UO iz druge ustanove*

Zaključkom Vlade[20] Zavod je kroz izmjene Statuta i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji obezbijedio da se ukine radno mjesto – predsjednik UO, dok je Odlukom[21] utvrđena novi iznos naknade za rad u UO (predsjedniku 80% , a članovima 40 % od prosječne zarade u CG).

- *Na osnovu uvida u zapisnik sa sjednice Upravnog odbora od 25.04.2013. godine, na kojoj je usvojen Finansijski izvještaj za 2012. godinu, državni revizor konstatuje da Upravni odbor i pored značajnog prekoračenja planiranih rashoda[22] i ostvarenog gubitka u iznosu 669.797,23€, nije donio zaključke u vidu konkretnih mjera i aktivnosti koje bi direktor, kao izvršni organ trebao da realizuje i na taj način obezbijedi uspješnije poslovanje Zavoda.*

- *Utvrđene nepravilnosti u poslovanju Zavoda ukazuju <u>na odsustvo nadzora nad zakonitošću rada Zavoda</u> koje je shodno čl. 5 Odluke o osnivanju dužno da vrši Ministarstvo prosvjete i sporta.*

9. IMOVINA

Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je Komisija za popis na dan 31.12.2012. godine izvršila popis imovine i sastavila Izvještaj o popisu.

struktura osnovnih sredstava

R/B	konto	Vrsta imovine	Nabavna vrijednost	Ispravka vrijednosti	Sadašnja vrijednost
1	212	Građevinski objekti -knjižara	110.000,00		88.741,95
2	2125	Ispravka vrijednosti građevinskog objekta - knjižara		21.258,05	
3	221	Građevinski objekti	1.220.200,00		1.050.617,02
4	2215	Ispravka vrijednosti građevinskog objekta		169.582,98	
5	231	Oprema	149.423,29		59.847,56
6	2315	Ispravka vrijednosti opreme		89.575,73	
UKUPNO			**1.479.623,29**	**280.416,76**	**1.199.206,53**

U Zavodu ne postoji kompjuterski program za evidenciju (pomoćna knjiga) osnovnih sredstava, ali se obračun amortizacije vrši se na kraju godine nakon

[18] *br. 851 od 16. 06. 2010. godine*
[19] *br. 907 od 28. 06. 2010. godine*
[20] *br. 06-85/2 od 27.12.2012. godine*
[21] *br. 344 od 19. 02. 2013. godine*
[22] *detaljnije u dijelu Planiranje i izvršenje budžeta na strani 10 izvještaja*

izvršenog popisa. Kroz glavnu knjigu se evidentiraju promjena ne kontima koja pokazuju stanje osnovnih sredstava i stanje amortizacije.

U postupku revizije je u skladu Pravilnikom o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika („Sl. list", br: 32/03) kao osnovna sredstva vođena oprema čija je vrijednost veća od 1.000,00€.

Revizoru su dostavljeni na uvid listovi nepokretnosti za poslovne objekte u kojima obavlja svoju djelatnost koji potvrđuju da su u svojini Zavoda.

U toku godine izvršena je komisiona prodaja vozila (Ugovor broj 258, iznos 4.110,00€), što je uslovilo da se za iznos od 29.894,00€ smanji vrijednosti opreme za vrijednost prodatog, isknjiženog, sredstva i smanjenja otpisanog iznosa sa konta amortizacije za iznos 20.310,68€.

Vrijednost nabavljene opreme za 2012. godinu iznosi 20.708,00€ čime je povećana vrijednost osnovnih sredstava.

- *Prema podacima iz Izvještaja o popisu za 2012.godinu[23] vrijednost popisane opreme iznosi 131.766,62€ dok je otpisana vrijednost opreme 71.903,16€. Prema knjigovodstvenoj evidenciji vrijednost opreme iznosi 149.423,29€ dok je otpisana vrijednost opreme 89.575,736€.*

- *Zavod nije podatke iz evidencije imovine unosio na propisane obrasce („PS-1", „NS-1") kako je predviđeno članom 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini[24].*

- *Komisija za popis nije izvršila popis potraživanja i obaveza zavoda na 31.12.2012.godine.*

U toku 2012. godine izvršen je ***otpis zaliha u ukupnom iznosu 465.284,60€*** *(po maloprodajnim cijenama bez PDV):*

- *Odlukom broj 939 od 25.05.2012.godine otpisane su zalihe udžbenika u vrijednosti 30.964,32€ na osnovu predloga komisije, usled oštećenja (vodom) udžbenika pruzrokovanog popuštanjem krovne konstrukcije magacina u februaru 2012.godine;*
- *Odlukom broj 940 od 25.05.2012.godine otpisane su zalihe udžbenika (usled zastarelosti) u iznosu 250.457,46€, na osnovu predloga komisije za popis od 31.12.2011.godine;*
- *Odlukom broj 2443/1 od 24.12.2013.godine otpisane su zalihe udžbenika u vrijednosti 9.423,83€ na osnovu predloga komercijali i zapisnika magacina, usled oštećenja (vodom) udžbenika pruzrokovanog popuštanjem krovne konstrukcije magacina u decembru 2012.godine.*
- *Odlukom broj 132/1 od 10.01.2013.godine otpisane su zalihe udžbenika (usled zastarelosti) u iznosu 166.718,50€, na osnovu predloga komisije za popis za 2012.godinu;*
- *Odlukom broj 132/2 od 10.01.2013.godine otpisani su udžbenici (usled zastarelosti) u vrijednosti 7.720,49€, na predlog komercijale;*

[23] *broj 250 od 31.01.2013.godine*
[24] *„Sl. list Crne Gore", br. 13/10*

Zavod u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica („Sl list CG,br:5/11 od 21.01.2011) član 12 vodi zalihe po prodajnim cijenama i posebno knjiženje ulaznog pdv-a, pri čemu se na posebnom računu vrši knjiženje razlike između nabavne i prodajne.

Ulaz robe u magacin vrši se na osnovu fakture dobavljača, čiji iznos predstavlja nabavnu vrijednost sa pdv-om. Dodavanjem marže dobija se prodajna vrijednost bez pdv-a, dodatkom izlaznog pdv-a dobija prodajna vrijednost sa pdv-om. Knjiženje se vodi po prodajnoj cijeni bez pdv-a, zaduživanjem konta zaliha i konta ulaznog pdv-a i odobravanjem konta dobavljača i marže (konta za knjiženje ukalkulisane razlike u cijeni). Ulaz robe završava se nalogom magacinu da primi robu sa spiskom robe izražen količinski.

Izlaz robe iz magacina u knjižaru vrši se na osnovu kalkulacije po istom principu kao kod ulaza u magacin. Nabavnu vrijednost bez pdv-a, po kojoj se zalihe vode u magacinu, uvećava se za maržu i pdv i dobija se prodajna vrijednost sa pdv-om. Knjiženje se vrši zaduživanjem zaliha knjižare i odobravanje konta zaliha magacina i izlaznog pdv-a, i na kraju izdavanje naloga magacinu da izda robu.

Prilikom prodaje robe iz magacina (veleprodaja) kupcu se fakturiše vrijednost robe umanjena za rabat sa obračunatim pdv-om. Roba se iz magacina izdaje na osnovu naloga magacinu da izda robu.

Fakture koje Zavod izdaje kupcima sadrže količinu, cijenu, rabat i obavezne prodajne cijene udžbenika čime se obezbjeđuje da cijena udžbenika u svim prodajnim objektima bude ista.

Potraživanja od kupaca na 01.01.2012. iznosila su 710.437,10€ a na 31.12.2012.godine 925.471,83€ što predstavlja uvećanje od 30,27%. Veliki dio potraživanja na kraju 2012. Se odnosi na Ministarstvo prosvjete – 516.690,72€ i Ministrastvo rada i socijalnog staranja – 129.787,68€. Spornih ili otpisanih potraživanja za 2012. godinu nema.

10. JAVNE NABAVKE

Revizija javnih nabavki roba i usluga rađena je pregledom dokumentacije koja prati sve aktivnosti koje preduzima naručilac u cilju nabavke roba, izvršenja usluga ili izvođenja radova i za koje izdvaja obezbijeđena sredstva kao i analizom i konfirmacijom informacija dobijenih iz razgovora sa zaposlenim na poslovima javnih nabavki.

Zavod je obveznik primjene Zakona o javnim nabavkama[25].

Zakonom su propisani uslovi, način i postupak nabavke roba, usluga i izvođenja radova. Takođe su propisani i postupci javnih nabavki koji prethode zaključivanju ugovora o nabavci roba, usluga i izvođenju radova.

Planom javnih nabavki za 2012. godinu Zavod je predvidio nabavku usluga štampe (udžbenika, školskih obrazaca) u iznosu od 1.420.840,00 € .

- *Shodno čl. 117 i 118 Zakona o javnim nabavkama naručilac je dužan da vodi evidenciju sprovedenih postupaka javne nabavke i da do 28. februara tekuće za predhodnu godinu, Upravi za javne nabavke, dostavi izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki u pisanoj i elektronskoj*

[25] *"Sl. list Crne Gore" , br. 42/11*

formi. Suprotno navedenim odredbama Zakona, Zavod je nadležnom organu podnio nepotpuni Izvještaj o dodijeljenim javnim nabavkama koji sadrži samo Obrazac A (evidenciju podataka o dodijeljenim javnim nabavkama koji sadrži evidenciju, u konkretnom slučaju, o zaključenim ugovorima na osnovu sprovedenog pregovaračkog postupka bez bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje). Dostavljeni Izvještaj ne sadrži Obrazac B (evidencija podataka o dodijeljenim javnim nabavkama male vrijednosti- šoping metod) i Obrazac C (dodijeljene javne nabavke primjenom neposrednog sporazuma), što nije u skladu sa Pravilnikom o evidenciji postupaka javnih nabavki.[26]

Za neusklađenosti sa članom 117 i 118 Zakona o javnim nabavkama propisana prekršajna odgovornost - člano 149 stav 1 tačka 12 i 13 Zakona.

Uvidom u Glavnu knjigu Zavoda utvrđeno je da su na kontu 433 – dobavljači evidentirane obaveze u iznosu od 2.288.093,63 € (potražni promet).

Zavod je tokom 2012. godine sproveo jedan pregovarčki postupak bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje za izbor najpovoljnijeg ponuđača za štampanje udžbenika ugovorene vrijednosti 428.290,00 €.

Upoređenjem stvorenih obaveza i realizacije nabavke usluga iz izvještaja o sprovedenim postupcima javnih nabavki proizilazi da je Zavod izvršio nabavku roba i usluga bez primjene zakonom propisanih postupaka javnih nabavki u iznosu od 1.859.803,63 €.

Pregled stvorenih obaveza sa pojedinim dobavljačima

R/b	Dobavljač	Broj unosa	Potražuje
1.	Obod štamparija	57	345,066.93
2.	Grafo Crna Gora	59	304,996.13
3.	M Print DOO	69	250,630.17
4.	Pearson education	5	157,733.16
5.	DPC DOO	31	133,967.91
6.	3M Makarije	17	133,525.08
7.	Studio Branko	198	99,509.82
8.	Štamparija Ostojić	32	98,785.13
9.	Titex akcinarsko društvo	30	71,550.04
10.	Cikom DOO	60	59,522.19
11.	Guerra Edizioni	4	51,795.00
12.	Grafo Bale DOO	13	47,706.05
13.	Svicom PP	51	43,825.71
14.	Studio "Mouse"	29	35,606.74
15.	Intersped DOO	25	32,052.89
16.	Montcarton	7	31,164.59
17.	Data status	7	30,970.00
18.	MX DOO	20	25,735.79
19.	Globo Pergam DOO	24	23,627.99
20.	Interforum	7	21,388.00
21.	Teo komerc	7	20,650.00
22.	Allijance PP	36	19,175.37
23.	Ivpe štamparija	3	19,164.60
24.	Snibs computers	30	18,391.98
25.	Merkator	6	17,706.95
26.	Klett	4	14,840.24
27.	Monpress	19	14,086.80
28.	AP Print DOO	7	13,221.72
29.	T-Mobile	63	11,121.93
30.	Polen-M DOO	105	10,929.60
31.	Knjiga promet DOO	8	9,362.48
32.	Parmos DOO	10	8,603.18
33.	Boj IV Filipović HN	6	8,458.76
34.	MNNEWS	26	8,003.80
35.	HVK DOO	6	7,659.07
36.	Purić DOO	5	7,517.82
37.	Rokus DOO Ljubljana	2	7,496.43
38.	Roksped auto centar	23	5,491.09
	U K U P N O		2,221,041.14

[26] *"Sl. list Crne Gore", br. 63/11*

- *Iz navedene tabele proizilazi da se Zavod nije pridržavao uslova i načina javne nabavke koji su utvrđeni Zakonom i da je tokom 2012. godine dijelio predmete javnih nabavki koje predstavljaju jedinstvenu cjelinu sa namjerom izbjegavanja primjene Zakona i propisanog postupka javne nabavke, što je članom 149 stav 1 tačka 4 Zakona o javnim nabavkama propisano kao prekršaj.*

*Prema Obrazcu A, Zavod je tokom 2012. godine sproveo jedan pregovarčki postupak bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje za izbor najpovoljnijeg ponuđača za štampanje udžbenika ugovorene vrijednosti 428,290.00 €. Za ovaj postupak Zavod je pribavio predhodnu saglasnost od Uprave za javne nabavke, za koju je prema odredbama Zakona o javnim nabavkama nije postajao pravni osnov. Naime, članom 25 Zakona propisano je u kojim se sve slučajevima pregovarački postupak bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje može sprovesti u slučaju nabavke roba, **usluga** ili ustupanja izvođenja radova.*

- *Saglasnost za pregovarački postupak bez javnog oglašavanja je data nakon što je Uprava za javne nabavke zaključila da su ispunjeni uslovi iz člana 25 stav 1 tačka 1 alineja 3 Zakona (kada iz razloga **izuzetne hitnosti** u cilju otklanjanja i sprječavanja opasnosti od nepredviđenih događaja, otklanjanja posljedica tih nepredviđenih događaja, kao i drugih nepredvidljivih okolnosti na koje naručilac nije mogao ili ne može da utiče, naručilac nije u mogućnosti da postupi u rokovima određenim ovim zakonom), što u odnosno na konkretnu nabavku – štampanje udžbenika ne predstavlja adekvatan pravni osnov. Gotovo identična saglasnost, za sprovođenje pregovaračkog postupka bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje za nabavku usluga štampanja udžbenika je data i za 2013. godinu.*

U pregovaračkom postupku bez objavljivanja poziva za javno nadmetanje rješenjem br. 205/1 od 15. 02. 2012. godine formirana je komisija za otvaranje i vrednovanje ponuda od tri člana. Za rad u ovoj komisiji , rješenjem o isplati naknade za rad za tri člana i službenika za javne nabavke utvrđen je ukupan iznos od 2,800.00 € .

- *Revizijom je utvrđeno da u Zavodu ne postoji interni pravilnik koji bi regulisao utvrđivanje visine naknade za rad članovima radnih grupa. U odsustvu ovog akta u Zavodu nije poštovana ni Odluka o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada[27] gdje je u čl. 4 stav 1 tačka d) ,određeno da se radnom timu za sprovođenje postupka javnih nabavki može utvrditi naknada do 1,000.00 €. Izmjenama ove Odluke[28] visina naknade za rad u timovima za poslove javnih nabavki limitirana je na iznos do 800.00 €.*

11. IZJAŠNJENJE SUBJEKTA REVIZIJE

Kolegijum DRI nadležan za reviziju Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva je, u skladu sa članom 48 Poslovnika Državne revizorske institucije[29], subjektu revizije uputio preliminarni Izvještaj o reviziji. Subjekat revizije je profesionalno i odgovorno pristupio razmatranju Izvještaja i u predviđenom roku dostavio primjedbe i sugestije koje je nadležni Kolegijum sa pažnjom razmotrio. Cijeneći navode iz

[27] *„Sl. list CG“, br.22/11 od 29. 04. 2011.*
[28] *„Sl.list CG“, br. 26/2012 od 25. 04. 2012.*
[29] *„Sl. List CG“, broj 50/07*

Izjašnjenja subjekta revizije i nakon izvršene dodatne provjere od strane državnih revizora, nadležni Kolegijum je uvažio dio primjedbi sadržanih u Izjašnjenju.

Upravni odbor Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva je razmatrajući Preliminarni Izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva za 2012. godinu donio sljedeće zaključke:

- *Zavod za udžbenike i nastavna sredstva ispoštovaće sve preporuke iz konačnog Izvještaja DRI u naloženom roku;*
- *Upravni odbor Zavoda formirao je radnu grupu koja će u najhitnijem roku izraditi akcioni plan s jasnom dinamikom (preciznim rokovima) i zaduženjima;*
- *Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju i Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave nije definisan položaj i status Zavoda, pa će Zavod pokrenuti inicijativu da u tom smislu Ministarstvo prosvjete preduzme određene radnje;*
- *Zavod prihvata preporuku o sistemskom planiranju i kontroli izvršenja rashoda.*

U smislu ispravki nedostataka iskazanih u Izvještaju, a u cilju unaprjeđenja poslovanja Zavod će:

- *Ponovo inicirati unaprjeđenje saradnje svih obrazovnih institucija, uključenih u planiranje potrebnih udžbeničkih kompleta na osnovu novih predmetnih programa, a sve u cilju racionalizacije troškova izrade i efikasnijeg korišćenja zaliha udžbenika;*
- *Uspostaviti sistem unutrašnjih finansijskih kontrola i unutrašnje revizije;*
- *Usaglasiti evidenciju imovine Zavoda sa Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.*

U Izjašnjenju na preliminarni Izvještaj o reviziji, Zavod je istakao da je u 2013. godini, shodno preporukama, preduzeo sledeće aktivnosti:

- *Kontinuirano se vrši provjera realizacije usvojenog Finansijskog plana za 2013. godinu;*
- *Pokrenut je postupak realizacije imenovanja lica za vršenje interne kontrole shodno Zakonu o sistemu unutrašnjih finansijksih kontrola u javnom sektoru;*
- *U pripremi je zahtjev Ministarstvu finansija da odjeljenje unutrašnje revizije Ministarstva prosvjete bude nadležno za Zavod, shodno Zakonu o sistemu unutrašnjih finansijksih kontrola u javnom sektoru;*
- *Isplate sponzorstava se vrše isključivo uz rješenje o isplati;*
- *Popunjeni su obrasci PS-1 i NS-1, shodno Uredbi o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj imovini i poslati Upravi za imovinu;*
- *Ispravljen je IOPPD obrazac za jul 2012.godine;*
- *Izvršena je korekcija na kontima opreme i ispravke vrijednosti opreme i dovedeno je knjigovodstveno na popisno stanje;*
- *Postupak za imenovanje članova Upravnog odbora biće pokrenut najskorije kod Ministarstva prosvjete.*

Dio III

MIŠLJENJE, UTVRĐENE NEPRAVILNOSTI I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja Izjašnjenja subjekta revizije (broj 1335 od 08.07.2013. godine) na preliminarni izvještaj DRI (broj 40113-02-105/8 od 25.06.2013.godine), a u skladu sa članom 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum u sastavu dr Branislav Radulović (Senator DRI – rukovodilac Kolegijuma) i dr Milan Dabović (Senator DRI – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma održanoj 18.07.2013. usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2012. god
JU Zavod za udžbenike i nastavna sredstva

MIŠLJENJE

Na osnovu revizijom utvrđenog činjeničnog stanja, nadležni Kolegijum DRI se u razumnoj mjeri uvjerio da finansijski izvještaji Zavoda za 2012. godinu sadrže materijalne greške i da prikazane aktivnosti, informacije i transakcije nijesu bile u svim materijalno značajnim aspektima u skladu sa važećim propisima, te da se Zavodom nije upravljalo sa dužnom pažnjom, što je dovelo do neekonomičnog poslovanja i poslovnog gubitka u iznosu 669.797,23€.

*Za reviziju finansijskog izvještaja JU Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, kao i za reviziju usklađenosti određena je materijalnost na nivou 1% ukupnih izdataka, odnosno **36.555,59€.** Revizijom su utvrđene materijalno značajne greške u finansijskom izvještaju koji je sastavio Zavod. Pogrešno su prikazane, i to u materijalno značajnoj mjeri, 3 (tri) pozicije u finansijskom izvještaju – Izvještaju o novčanim tokovima IV i Izvještaju o neizmirenim obavezama i to sopstveni prihodi, namjenski prihodi i neizmirene obaveze.*

- *u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazani su na pogrešnoj poziciji prihodi u iznosu 2.939.405,00 eura;*
- *u Izvještaju o neizmirenim obavezama prikazane su obaveze u pogrešnom iznosu – manje za 177.286,81 eura;*

Utvrđena su i materijalno značajna odstupanja i neusklađenosti u odnosu na važeće propise (Zakon o javnim nabavkama, Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Zakon o radu, Uredbu o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj imovini itd.) i interne akte (Finansijski plan, Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Zavodu).

- *utvrđene su nepravilnosti u odnosu na Zakon o javnim nabavkama u iznosu većem od 850.000,00 eura.*
- *isplate po osnovu izdataka za sponzorstva u iznosu 53.096,15€ vršene su samo na osnovu zahtjeva za sponzorstvom, bez predhodno donesenih odluka ili rješenja;*
- *isplate sredstava za sindikalnu organizaciju u iznosu 113.500,00€ su vršene iako nijesu predviđene Finansijskim planom, a za isplatu 23.500,00€ ne postoji ni odluka;*
- *Isplaćena su sredstva u iznosu 90.000,00€ za pomoć za rješavanje stambenih potreba zaposlenih, a da nije sprovedena propisana procedura.*

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i analize podataka o poslovanju Zavoda, državni revizor je zaključio da su dostignuti zadati ciljevi mogli biti postignuti sa manjim troškovima, odnosno da se nije dovoljno vodilo računa o primjeni propisa i akata (Finansijski plan, Zakon o javnim nabavkama) koji mogu uticati na ekonomičnost kao ni o minimiziranju troškova (štedljivosti).

*Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **uslovno mišljenje** na finansijski izvještaj Zavoda i **negativno mišljenje** na usklađenost poslovanja sa propisima i ekonomičnost poslovanja.*

UTVRĐENE NEPRAVILNOSTI I PREPORUKE

1. *Zavod je osnovan kao javna ustanova, pravno lice koje obavlja svoju djelatnost u skladu sa Zakonom o izdavačkoj djelatnosti. Položaj i status Zavoda nije definisan Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju niti Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, pa Zavod svoju djelatnost obavlja kao jedan od programa u budžetu Ministarstava prosvjete i sporta. Položaj Zavoda kao jednog od programa u budžetu Ministarstva prosvjete, prema mišljenju državnog revizora, nije u skladu sa karakteristikama Zavoda kao preduzeća koje se bavi izdavačkom djelatnošću, i utiče na postojanje problema i nedostataka u poslovanju na koje su državni revizori ukazali u ovom Izvještaju. Usled nedovoljno jasnog i nedefinisanog položaja Zavoda, u Nacrtu[30] Završnog računa budžeta za 2012. godinu sopstveni prihodi Zavoda u iznosu 2.939.405€ su prikazani u Izvještaju o sopstvenim prihodima i donacijama javnih ustanova u tabeli – "Analitika ostvarenih prihoda srednjih škola" . U istoj tabeli, u koloni „stanje žiro računa 31.12.2013." na poziciji Zavoda nema iznosa iako stanje žiro računa Zavoda na 31.12.2013.godine iznosi 94.576,50€.*

   - *Preporučuje se Vladi Crne Gore (kao osnivaču) i Ministarstvu prosvjete (koje vrši nadzor nad radom Zavoda) da razmotre mogućnost da se Zavod, u skladu sa Zakonom o unaprjeđenju poslovnog ambijenta[31], reorganizuje u skladu sa Zakonom o privrednim društvima[32] i na taj način omogući da Zavod posluje kao preduzeće (u državnom vlasništvu) što on po svim svojim bitnim karakteristikama već sada jeste.*

2. *Mandat kompletnom članstvu UO Zavoda istekao je 20.11.2012. godine. U toku revizije nije dostavljen dokaz da je Zavod ka Ministarstvu prosvjete i sporta uputio zahtjev za pokretanje postupka za imenovanje novog članstva UO. Upravni odbor nije usvojio Finansijski izvještaj za 2012. godinu koji je Zavod sastavio u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja, i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i dostavio Ministarstvu prosvjete i sporta.*
   Upravni odbor Zavoda je usvojio Finansijski plan kojim se predviđe poslovanje sa gubitkom a da nije prethodno izvršena analiza da li je moguće smanjenjem pojedinih troškova (koje neće uticati na ostvarivanje poslovnog cilja) postići pozitivan poslovni rezultat. Na osnovu uvida u zapisnik sa sjednice Upravnog odbora od 25.04.2013.godine, na kojoj je usvojen Finansijski izvještaj za

[30] *Broj 06-7086 od 31.05.2013.godine*
[31] *Sl. list CG", broj 40/10*
[32] *Sl. list RCG", broj 06/02 .... „Sl. list CG", broj 40/11*

2012.godinu, državni revizor je konstatovao da Upravni odbor i pored značajnog prekoračenja više vrsta rashoda (izdaci za kancelarijski materijal, troškovi sponzorstva, rashodi za reprezentaciju, izdaci za opremu i sitan inventar i rashodi za ostala lična primanja) u odnosu na planirane, izvršenja izdataka u iznosu 113.500,00€ (sredstva za rad sindikata) koji nije predviđen planom, otpisa zaliha u iznosu 465.284,60€ i ostvarenog gubitka u iznosu 669.797,23€, nije donio zaključke u vidu konkretnih mjera i aktivnosti koje bi direktor, kao izvršni organ trebao da realizuje, i na taj način obezbijedi uspješnije poslovanje Zavoda.

- *Potrebno je da Ministarstvo prosvjete i sporta i Vlada Crne Gore preduzmu aktivnosti da se u što kraćem roku imenuje novi Upravni odbor Zavoda.*
- *Upravni odbor treba da, pored Finansijskog izvještaja koji se sastavlja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, usvaja i Finansijski izvještaj koji sastavlja u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i koji je Zavod obavezan dostaviti Ministarstvu prosvjete i sporta.*
- *Potrebno je da Upravni odbor Zavoda obezbijedi sistematsko planiranje i kontrolu izvršenja i na taj način obezbijedi upravljanje poslovnim rezultatom. Bilo bi korisno planirati i izvještavati periodično (tromjesečno) kako bi u toku godine bilo prostora za donošenje odluka. S obzirom da se prihodi Zavoda mogu realno planirati na osnovu Godišnjeg Zakona o budžetu (opšti prihodi) i ostvarenih prihoda od prodaje u prethodnom periodu (na nivou 2,9 mil) preporuka državnog revizora je da se izvrši detaljna analiza i smanjenje rashoda do nivoa koji neće uticati na realizaciju poslovnog cilja Zavoda.*
- *Potrebno je da Upravni odbor, kao organ upravljanja odgovoran za poslovanje Zavoda, sa više pažnje analizira Finansijske planove i izvještaje koje usvaja i na osnovu toga donosi zaključke o aktivnostima koje treba preduzeti da bi poslovanje Zavoda bilo uspješno.*

3. *Zavod je u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao namjenske prihode u iznosu 2.939.405,00 eura. Namjenski prihodi u iznosu 2.913.128,23€ predstavlaju uplate kupaca za prodatu robu i uplate pazara iz maloprodajnih objekata (knjižara) Zavoda, dok iznos 26.276,77€ predstavlja prihode od kamate.*

   - *Prihode koje Zavod ostvari vršenjem komercijalne djelatnosti treba prikazivati u Izvještaju o novčanim tokovima IV na poziciji – sopstveni prihodi.*

4. *Subjekat revizije je u Izvještaju o neizmirenim obavezama prikazao obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca u iznosu 126.806,00 eura.*

   - *Uvidom u Glavnu knjigu Zavoda utvrđeno je da potražni saldo na računima grupe 45 – Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada na 31.12.2012. godine iznosi 304.092,81 eura, koliko je trebalo prikazati u Izvještaju o neizmirenim obavezama.*

5. *Zavod je iz sopstvenih sredstava isplaćivao varijabilni dio zarade na osnovu Odluke o načinu isplate zarade zaposlenima broj 1895 od 28.09.2012. godine. Odluka koja je osnov za isplatu varijabile, odnosi se na period od 01. oktobra 2012. godine. Za varijabilu isplaćivanu u periodu 01.01-30.09.2012. godine ne postoji akt kojim je uređen obračun i isplata varijabilnog dijela zarade. U Odluci se navodi da se varijabilni dio zarade isplaćuje iz sopstvenih sredstava ukoliko ima mogućnosti. Zavod je u toku 2012. godine isplaćivao varijabilu za finansijsku godinu koju je završio sa gubitkom u iznosu 669.794,23.*

   - *Potrebno je definisati kriterijume za isplatu varijabile i posebno precizno definisati na osnovu kojih pokazatelja se utvrđuje da li ima mogućnosti za isplatu varijabile za konkretni obračunski period.*

6. *Za iznos od 23.500,00 € koji je isplaćen za rad Sindikalne organizacije ne postoji dokumentaciona osnova za isplatu. Isplate po osnovu izdataka za sponzorstva vršene samo na osnovu zahtjeva za sponzorstvom, bez predhodno donesenih odluka ili rješenja. U pojedinim slučajevima nema dokumentacione osnove za plaćanje (zahtjeva, računa) ili je neodgovarajuća.*

   - *Zavod treba da uspostavi interne procedure kojima će se definisati način plaćanja izdataka i obezbijediti da se plaćanje vrši na osnovu odgovarajuće dokumentacione osnove.*

7. *U toku 2012.godine sredstva u iznosu 113.500,00€ su prenesena na račun Sindikalne organizacije Zavoda (90.000,00€ na osnovu odluke direktora i 23.500,00€ bez dokumentacione osnove za plaćanje). Sredstva za rad Sindikata nijesu predviđena finansijskim planom za 2012. godinu koji je shodno čl. 21 Statuta Zavoda usvojio Upravni odbor.*

   - *Direktor, kao izvršni organ koji obezbjeđuje zakonitost rada u Zavodu i naredbodavac izvršenja finansijskog plana i programa Zavoda, treba da donosi odluke u skladu sa usvojenim Finansijskim planom prihoda i rashoda.*

8. *Prilikom isplate pomoći za rješavanje stambenih potreba nije u potpunosti sproveden propisani postupak dodjele pomoći. Prilikom dodjele pomoći zaposlenima za rješavanje stambenih pitanja, u tri slučaja (rješenja br: 2917 od 23.12. i br: 2930 i 2931 od 26.12.2011.godine) u 2012. godini nije sprovedeno oglašavanje i sastavljanje liste kandidata na osnovu koje komisija donesi odluku o dodjeli pomoći, iako je to propisano članom 38 i članom 41 Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Zavodu.*

   - *Subjekat revizije treba da, prilikom dodjele pomoći za rješavanje stambenih potreba zaposlenih, obezbijedi da se sprovede procedura propisana Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Zavodu.*

9. *Za usluge štampe vršena su avansna plaćanje u iznosu od 1.103.000,00 €, iako zaključenim ugovorima nije predviđen avansni načina plaćanja. Ugovorima je precizirano da je za pružene usluge izvršilac dužan ispostaviti fakturu potpisanu od strane ovlašćenog lica, dok se avansna plaćanja ne predviđaju. Zavod je na ime troškova zakupa vršio avansne uplate iako avansno plaćanje nije predviđeno zaključenim ugovorima. Avansna plaćanja su knjižena na dugovnoj strani konta 433 dobavljači. Početna stanja na dugovnoj strani računa 433 – dobavljači (pretplata) obuhvaćena uzorkom, iznose 145.909,75 € i posljedica su avansnih uplata, koje su u Zavodu pravilo za plaćanje velikog dijela nabavki usluga i roba, ne samo usluga štampanja nego i plaćanja zakupa, opreme i dr.*

   - *Preporučuje se subjektu revizije da izbjegava avansna plaćanja, koja bi trebalo da budu izuzetak a ne pravilo. Zavod treba da omogući da se iznos avansnog plaćanja može identifikovati u računovodstvenim knjigama u bilo koje vrijeme, na način što će avansne uplate knjižiti (shodno Pravilniku o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica) na računu 150 – dati avansi.*

10. *Zavod je 2012.godinu završio sa iskazanim poslovnim gubitkom u iznosu 669.794,00€ čemu je u značajnoj mjeri doprinio otpis udžbenika čiji iznos je opteretio 2012. godinu. Iznos otpisanih udžbenika po nabavnim vrijednostima iznosio je 407.486,25 €. Kako se zalihe vode po prodajnoj cijeni (bez PDV-a) vrijednost otpisanih zaliha iznosi 465.284,60 €. Vrijednost robe koja je rashodovana zbog zastarjelosti i neprilagođenosti nastavnom planu i programu je 424.896,45 €.*

   - *Unapređenje saradnje između svih subjekata uključenih u izradu udžbenika, u cilju dobijanja pravovremenih informacija o promjeni obrazovnih programa koji direktno iziskuju izmjene udžbenika, moglo bi dovesti do smanjenja troškova otpisa udžbenika koji opterećuju poslovanje Zavoda. Ministarstvo prosvjete bi trebalo da razmotri mogućnost da sugestijama utiče da Nacionalni savjet daje pravovremene i jasne instrukcije kod mijenjanja udžbenika, čije česte izmjene predstavljaju veliki trošak za Zavod (državu). Trebalo bi u pojedinim situacijama (posebno kada izmjene udžbenika nijesu velike i suštinske) razmotriti mogućnost korišćenja starih udžbenike koje Zavod ima na zalihama, kako bi se izbjegao otpis udžbenika u velikim količinama.*

   - *Na osnovu uvida dokumentaciju koja se odnosi na otpis udžbenika i podatke Monstata o broju učenika po razredima u osnovnim i srednjim školama (koji se kreće od 7,3 do 8,1 hiljada učenika po razredima na nivou Crne Gore) državni revizor ukazuje da bi se na smanjenje troškova otpisa udžbenika usljed zastarelosti moglo uticati donošenjem procedure kojom bi se propisao način procjene optimalnih zaliha udžbenika.*

11. *Prilikom sprovođenja pregovaračkog postupka bez objavljivanja poziva za javno nadmetanje rješenjem br. 205/1 od 15. 02. 2012. godine formirana je komisija za otvaranje i vrednovanje ponuda od tri člana. Za rad u ovoj komisiji, rješenjem o isplati naknade za rad za tri člana i službenika za javne nabavke utvrđen je ukupan iznos od 2.800.00 €. Utvrđeno je da u Zavodu ne postoji interni pravilnik kojim je utvrđena visina naknade za rad članovima radnih grupa. U odsustvu ovog akta u Zavodu nije primijenjena ni Odluka o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada gdje je u čl. 4 stav 1 tačka d), određeno da se radnom timu za sprovođenje postupka javnih nabavki može utvrditi naknada do 1.000,00 €. Izmjenama ove Odluke visina naknade za rad u timovima za poslove javnih nabavki limitirana je na iznos do 800,00 €.*

    - *Potrebno je da subjekat revizije donese interni akt kojim će definisati kriterijume za utvrđivanje visine naknade za rad članovima radnih tijela.*

12. *Prema podacima iz Izvještaja o popisu za 2012.godinu vrijednost popisane opreme iznosi 131.766,62€ dok je otpisana vrijednost opreme 71.903,16€. Prema knjigovodstvenoj evodenciji vrijednost opreme iznosi 149.423,29€ dok je otpisana vrijednost opreme 89.575,736€.*
    Komisija za popis nije izvršila popis potraživanja i obaveza Zavoda na 31.12.2012.godine.
    Zavod nije podatke iz evidencije imovine unosio na propisane obrasce („PS-1“, „NS-1“) kako je predviđeno članom 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

    - *Potrebno je da subjekat revizije izvrši usaglašavanje podataka između glavne knjige i Izvještaja o izvršenom popisu.*
    - *Komisija za popis treba da prilikom vršena popisa izvrši popis i utvrdi stanje potraživanja i obaveza Zavoda na kraju izvještajnog perioda.*
    - *Podatke iz evidencije imovine treba, u skladu sa Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, unositi u propisane obrasce i dostavljati Upravi za imovinu.*

13. *Subjekat revizije je u toku 2012. godine izvršio otpis udžbenika u vrijednosti 40.388,15€. Udžbenici su otpisani zbog oštećenja nastalih usled prokišnjavanja krovne konstrukcije magacina u februaru i decembru 2012. godine. Zavod je u toku 2012. godine, koju je završio sa poslovnim gubitkom, ostvario više vrsta rashoda (izdaci za kancelarijski materijal, troškovi sponzorstva, rashodi za reprezentaciju, izdaci za opremu i sitan inventar i rashodi za ostala lična primanja) na značajno većem nivou od planiranog. Subjekat revizije nije vršio nabavke usluga štampe (izdatak za usluge štampe čini najznačajniji dio cijene koštanja udžbenika) u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i na taj način obezbijedio ekonomično korišćenje javnih resursa.*

    - *Preporučuje se organima upravljanja da, u cilju povećanja ekonomičnosti, obezbijede primjenu propisa i internih akata kao i principa štedljivosti u poslovanju Zavoda, odnosno preduzmu aktivnosti kojima će se minimizirati rashodi, do nivoa koji je neophodan za ostvarenje zadatih ciljeva.*

14. *Zavod nije postupio u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i nije u predviđenom roku uspostavio unutrašnju reviziju na jedan od načina predviđenih Zakonom. Subjekat revizije nije preduzeo aktivnosti u cilju uspostavljanja sistema unutrašnjih finansijskih kontrola i unutrašnje revizije, odnosne primjene Zakona. Česta preknjižavanja, storniranja, kašnjenja u knjiženju, nedosledna primjena propisa, ukazuju da sistem internih kontrola koji podrazumijeva skup postupaka i mjera koje preduzima rukovodstvo u cilju osiguranja tačnosti i pravilnosti evidentiranja finansijskih transakcija i njihovu punu usklađenost sa zakonima, u Zavodu nije u dovoljnoj mjeri razvijen.*
Utvrđene nepravilnosti u poslovanju Zavoda ukazuju na odsustvo nadzora nad zakonitošću rada Zavoda koji je shodno članu 5 Odluke o osnivanju Zavoda dužno da vrši Ministarstvo prosvjete i sporta.

- *Rukovodstvo Zavoda treba da obezbijedi primjenu Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i da preduzme mjere u cilju razvijanja sistema internih kontrola. Potrebno je u što kraćem roku izraditi set internih finansijskih računovodstvenih procedura i smjernica, posebno u oblastima sastavljanja finansijskih planova prihoda i rashoda, plaćanja izdataka, evidentiranja i postupanja sa nepravilnostima i izvršenja javnih nabavki.*

- *Preporučuje se Ministarstvu prosvjete i sporta da, u skladu sa članom 5 Odluke o osnivanju, vrši nadzor nad radom Zavoda i preduzme konkretne mjere u cilju otklanjanja nepravilnosti u poslovanju Zavoda.*

15. *Subjekat revizije je u toku 2012. godine dijelio jedinstveni predmet javne nabavke i nije sproveo Zakonom propisani postupak javne nabavke prilikom uzimanja poslovnih prostorija u zakup, nabavke računarske opreme, nabavke usluga štampe i nabavke robe za knjižare (ukupna vrijednost nabavljenih roba i usluga veća od 850.000,00€), što je članom 149 stav 1 tačka 4 Zakona o javnim nabavkama propisano kao prekršaj. Zavod je Upravi za javne nabavke podnio nepotpuni Izvještaj o dodijeljenim javnim nabavkama koji sadrži samo Obrazac A (evidenciju podataka o dodijeljenim javnim nabavkama koji sadrži evidenciju, u konkretnom slučaju, o zaključenim ugovorima na osnovu sprovedenog pregovaračkog postupka bez bez predhodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje). Dostavljeni Izvještaj ne sadrži Obrazac B (evidencija podataka o dodijeljenim javnim nabavkama male vrijednosti- šoping metod) i Obrazac C (dodijeljene javne nabavke primjenom neposrednog sporazuma), što nije u skladu sa Pravilnikom o evidenciji postupaka javnih nabavki i članom 117 i 118 Zakona o javnim nabavkama i za što je propisana prekršajna odgovornost (član 149 stav 1 tačka 12 i 13 Zakona).*

- *Subjekat revizije je u obavezi da osigura punu primjenu Zakona o javnim nabavkama koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenja radova, u cilju zakonitog trošenja sredstava i kako bi proces nabavki bio transparentan i ekonomičan.*

- *Subjekt revizije treba da preduzme aktivnosti kojima će unaprijediti sopstveni sistem javnih nabavki, što između ostalog podrazumijeva donošenje pisanih procedura i smjernica kojima će dodatno biti definisani poslovi i zadaci zaposlenih na poslovima javnih nabavki, u skladu sa čl. 8. 9. i 10. Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola.*

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da obim i karakter utvrđenih nepravilnosti i nedostataka kod subjekta revizije nalaže:

- *da subjekt revizije u roku od 6 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.*
- *da se sa sadržajem Izvještaja DRI o izvršenoj reviziji upozna Ministarstvo prosvjete i sporta, nadležno za nadzor nad subjektom revizije, kao i da se u dijelu nepravilnosti koje se odnose na primjenu Zakona o javnim nabavkama upozna Uprava za javne nabavke kao organ nadležan za vršenje inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem Zakona.*
- *da se (u skladu sa pravilima DRI da se svi Izvještaji sa izraženim negativnim mišljenjem dostavljaju tužilaštvu) Izvještaj DRI dostavi nadležnom tužilaštvu u cilju utvrđivanja eventualnog postojanja bića krivičnog djela.*

Podgorica, 18.07.2013. godine

Rukovodilac Kolegijuma DRI

dr Branislav RADULOVIĆ

.....

Senator DRI